

Plejebørn i Svenstrup

Artiklen har været publiceret i medlemsbladet, for
Lokalhistorisk forening i Ellidshøj, Svenstrup og
Godthåb, i september 2012.

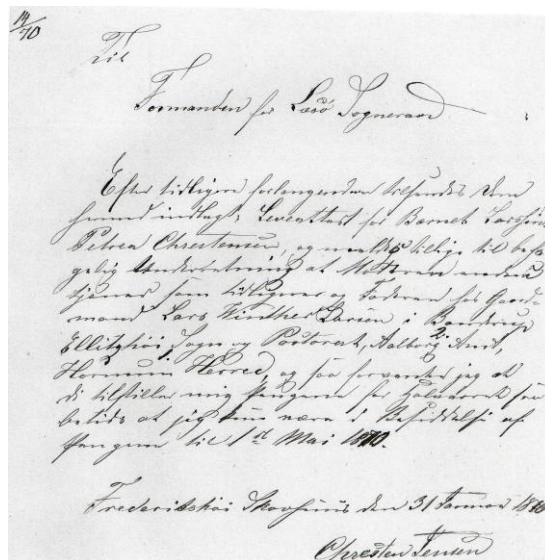
Plejebørn i Svenstrup.

Indledning

Denne artikel omhandler nogle plejebørn i Svenstrup i perioden fra 1863-1910. Børnene boede alle i en periode af deres liv hos et ægtepar der hed Christen Jensen og Ingeborg Kirstine Andersdatter, der havde til huse i et hus lidt nord for gården Frederikshøj.

Det var en tilfældighed der gjorde at jeg faldt over dette ægtepar og disse plejebørn. I sommeren 2010 var vi, min kone og jeg, atter en gang på ferie på Læsø. Jeg har igennem mange år interesseret mig for, og arbejdet med Læsøs slægts- og kulturhistorie, og hver gang jeg har været derovre, har jeg besøgt det lokalhistoriske arkiv. Ved dette besøg i 2010 fandt jeg nogle journaler fra det kommunale arkiv der dækkede perioden fra 1868 og frem. Jeg affotograferede disse journaler med mit digitalkamera, og tog billederne med hjem, hvor jeg stille og rolig kunne arbejde mig igennem det omfangsrige materiale. I denne gennemgang kom jeg frem til følgende tekst: "13/11 1868 Nr. 108, Christen Jensen Svenstrup pr. Aalborg melder om sit tilgodehavende for Barnet (Else Bj. Christensdatters) han har i Pleie, 14 Rdlr." - Det syntes jeg var meget interessant at der var en forbindelse mellem Læsø og Svenstrup. Men da jeg stødte på mange flere af samme slags breve fra Christen Jensen, gik det fra at være interessant til at jeg blev nysgerrig. I alt fandt jeg 22 henvendelser fra Christen Jensen til Sognerådet på Læsø. Disse 22 henvendelser dækkede perioden fra 1868 – 1875.

Her til højre ses et af disse breve

På den baggrund besluttede jeg, at jeg ville finde ud af mere om dette plejeforhold, og om Christen Jensen og hans kone havde haft flere plejebørn.

Inden jeg røber hvad jeg fandt af plejebørn, vil jeg først fortælle lidt om Christen Jensens og Ingeborg Kirstine Andersdatters herkomst, hvornår de blev gift osv.

Christen Jensen og Ingeborg Kirstine Andersdatter

Christen Jensen blev født i Sønderholm sogn nærmere betegnet på Nyrup mark d. 5. november 1833. Han var søn af Gårdmand Jens Christensen og hustru Ane Nielsdatter.

Ingeborg Andersdatter, hun blev født d. 22. august 1837 i Vesterø sogn på Læsø. Hun var datter af Indsidder Anders Nielsen Larsen og hustru Ane Margrethe Jensdatter.

Christen og Ingeborg blev gift i Frejlev kirke d. 26. december 1863. På det tidspunkt var Christen Jensen allerede kommet til Svenstrup, hvor han var tjenestekarl. Ingeborg Kirstine Andersdatter tjente på tidspunktet for vielsen på Drastrup hede. Hun var kommet fra Svenstrup til Drastrup d. 1. maj 1863. Omkring samme tid var hun kommet fra Læsø til Svenstrup. Afrejsedagen fra Læsø var d. 24 april 1863.

Efter vielsen bosatte Christen og Ingeborg sig i Svenstrup. De fik tilsyneladende ingen børn. Det var måske savnet deraf der gjorde at de tog plejebørn i huset. De boede hele livet nord for gården Frederikshøj. Efter oplysninger i kilderne boede de på matrikel nr. 2, som også er det matrikelnummer som Frederikshøj ligger på. I en anden kilde står der at de boede i skoven. Jeg vil tro at det må være i det område hvor der i dag er grusgrav. Men jeg ved det ikke med sikkerhed.

Jeg kommer senere ind på hvornår Christen Jensen og Ingeborg Kristine Andersdatter døde.

Her til højre ses et billede af dem. Billedet er taget af fotograf Tønnies i Aalborg d. 5. november 1901, hvilket er Christens 68 års fødselsdag. Ingeborg Kristine var 64 år.

Plejebørnene

Jeg ville, som jeg havde planlagt, i gang med at finde ud af om Christen og Ingeborg havde haft flere plejebørn, og hvis ja, hvor mange. Men også, hvis muligt, hvor lang tid børnene boede hos dem, og endelig disse børns, samt nogle af forældrenes videre skæbne i livet.

Det der var mest nærliggende ved kortlægningen af disse børn var at gennemgå folketællingerne for Svenstrup sogn. Disse folketællinger var fra årene 1870, 1880, 1890, 1901, 1906 og 1911, Der var ingen folketællinger i de mellemliggende perioder. Hvad der kom ud af det kan du læse om i det følgende:

Den første folketælling er den fra 1870:

Svenstrup Sogn, Hornum Herred, Aalborg Amt – Huus paa Frederikshøj Eiendom.

Christen Jensen, mand, 35 Aar, Gift, Lutheraner, født i Sønderholm sogn, Huusfader, Fæster og Avlsbruger.

Ingeborg Christine Jensen, kvinde, 32 Aar, Gift, Lutheraner, født paa Læsø; Huusmoder

Jacobine Hein, kvinde, 8 Aar, Ugift, Lutheraner, født i Aalborg, Pleiebarn for Fattigvæsenet

Jens Christian Thomsen, mand, 4 Aar, Ugift, Lutheraner, født i Frederits (Fredericia) Pleiebarn for Fattigvæsenet.

Larsine Petrea Christensen, K, 1 Aar, Ugift, Lutheraner, født i Aalborg, Pleiebarn.

Her følger på samme måde de øvrige folketællingerne, som dermed giver et næsten fuldt overblik over plejebørnene.

Folketællingen i 1880 - Svenstrup sogn, Hornum Herred, Aalborg amt – et Huus i Leere

Kristen Jensen Nyrup, mand 46 aar, gift, Lutheraner, født i Nyrup, Huusleier og jordbruger

Ingeborg Kristine Jensen, kvinde, 42 aar, gift, Lutheraner, født paa Læsø, Kone.

Jens Kristian Thomsen, mand, 14 aar, ugift, Lutheraner, Fredericia, Pleie Barn

Petrea Kristensen, kvinde, 12 aar, ugift, Lutheraner, født i Aalborg, Pleie Barn

Niels Peter Andreasen, mand, 7 aar, ugift, Lutheraner, født i Øster Hornum, Pleie Barn

Viggo Kristian Henriksen, mand, 1 aar, ugift, Lutheraner, født i Svendstrup, Pleie Barn

Ane Magrethe Jensen, kvinde, 75 aar, gift, Lutheraner, født paa Læsø, Konens Moder, nyder Fattigunderstøttelse.

Folketællingen 1890 - Svenstrup Sogn, Hornum Herred, Aalborg Amt – et Huus i Svenstrup

Kristen Jensen, mand, 56 aar, gift, medlem af Folkekirken født i Svenstrup sogn, Husfader og Husmand

Ingeborg Kristine Andersen, kvinde, 52 aar, gift, medlem af Folkekirken, født på Læsø, Husmoder.

Peder Pedersen, mand, 11 aar, født i Vebbestrup sogn, Plejebarn

Niels Kristian Jensen, mand 3 aar, født i Svenstrup, Plejebarn.

Folketællingen 1901 - Aalborg amt, Hornum herred, Svenstrup sogn, Skovhuset matr. 2 a
Christen Jensen, mand, født 25/12 1837, gift, medlem af folkekirken, født i Sønderholm sogn, taget
bopæl i sognet i 1870, sidste bopæl før flytningen var Svenstrup, Husfader, Landbruger og
Arbejdsmand, indgået ægteskab i 1870

Ingeborg Jensen, kvinde, født 22 august 1841, gift, medlem af Folkekirken, født på Læsø, taget
bopæl i sognet i 1870, sidste bopæl før flytningen var Svenstrup, Husmoder.

Amalie Hejn, kvinde, født 5/2 1885, ugift, medlem af Folkekirken, født i Svenstrup sogn, Tyende.

Johanne Jensen, kvinde, født 4/5 1893, ugift, medlem af Folkekirken, født i Svenstrup sogn, Barn.

Folketællingen 1906 - Aalborg Amt, Hornum herred, Svenstrup sogn, Frederikshøj Skovhuset
Christen Jensen, mand, født 25/12 1833, gift, Husfader, Erhverv: Landbrug og
Aldersunderstøttelse.

Ingeborg Kristine Jensen, kvinde, født 22/8 1837, Husmoder, Erhverv: Husbestyrerinde

Anine Jensen, kvinde, født 11/10 1897, ugift, Pleiebarn, Erhverv: Fattighjelp

Torval Ditlev Jensen, født 29/11 1901, ugift, Pleiebarn, Erhverv: Fattighjelp

Ingeborg Kristine Jensen/Andersen døde d. 22. februar 1910. Hun blev begravet på Svenstrup
kirkegård d. 28. februar. Hun blev 72 år.

Det har ikke været muligt at finde Christen Jensen i folketællingen fra 1911, men han døde d. 18
oktober 1913 på Aalborg Amts Sygehus og blev begravet på Svenstrup kirkegård d. 23 oktober.
Han blev 80 år

Den opmærksomme læser har måske opdaget nogle oplysninger der kan synes forkerte. Jeg tænker
bla. på de fødselsdatoer der er opgivet for Christen og Ingeborg i folketællingen i 1901, og det
fødested der er angivet for Christen i folketællingen i 1890. Men det er vilkårene ved at arbejde med
disse folketællinger, der er en del fejl i dem. Hvordan de er opstået kan der kun gisnes om.

Folketællingerne skete, som det ses, med 5, 10 og 11 års mellemrum og i de mellemliggende
perioder kunne der have været mange flere plejebørn hos Christen Jensen. I et forsøg på at finde
eventuelt manglende plejebørn har jeg gennemgået skoleprotokollerne fra Svenstrup skole, Det gav
det resultatet at jeg fandt et barn mere, nemlig: Helga Dorteia Jensen, der var datter af Jacobine
Hein. Her ses uddraget fra skoleprotokollen:

378	Jens Christian Thomsen	7/4-96	Anders Th. Thomsen	Svenstrup	1/5-95	Thomsen
379	Marie Johanne Kirstine Jensen	30/4-99	Anders Th. Thomsen	Svenstrup	1/5-95	Thomsen
380	Helga Dorteia Jensen	28/2-95	Anders Th. Thomsen	Svenstrup	1/5-95	Thomsen

Forsigt 25 April 1904

P. Winther Peder Borit M. Mathiesen

Endelig har jeg fundet et plejebarn mere, Marie Johanne Kirstine Jensen. Hende fandt jeg via et
barnebarn til hende.

Denne gennemgang af folketællingerne og skoleprotokollerne og andre oplysninger, giver her et
samlet billede af alle plejebørnene. De er listet efter den rækkefølge som jeg fandt dem:

Jacobine Hein

Jens Christian Thomsen

Larsine Petrea Christensen

Niels Peter Andreasen

Viggo Kristian Henriksen

Peder Pedersen

Niels Kristian Jensen
Amalie Hein (Tyende)
Anine Jensen
Torval Ditlev Jensen
Helga Dorteia Jensen.
Johanne Frederikke Jensen
Marie Johanne Kirstine Jensen

Jeg har valgt at tage Amalie Hejn med på denne liste. Hun er ganske vist kun anført som tyende, men hun er datter af Jacobine Hejn og søster til Helga Dorteia Jensen, og med disse familiemæssige sammenhænge så er hun med til at tegne billedet af Christen og Ingeborgs hus og hjem.

En anden som jeg ved med sikkerhed har været i huset er en ung pige ved navn Gertrud Margrethe Christensen som også var fra Læsø. Hun fik et barn udenfor ægteskab i 1870. ved denne dåb står der: Barnet Michaeline Kirstine Mikkelsen blev født d. 19. august 1870. I forælderrubrikken står der: Ugifte Gjertrud Margrethe Christensen hos Christen Jensen i Skovhuset. Hun kom hertil fra Læsø d. 1. maj 70. Barnefaderen der blev udlagt var Anders Christian Mikkelsen fra Læsø. En af fadderne ved dåben var Christen Jensens kone af Skovhuset. Gertrud og Anders Christian blev gift d. 18. november 1870 i Svenstrup kirke, og vi må derfor regne med at de tog deres eget barn med sig.

Jeg har allerede røbet, at Jacobine og Amalie Hein samt Helga Dorteia Jensen er i familie. Men hos mig vakte det undren at der i denne række af plejebørn var procentuelt mange der hed Jensen, og, viste det sig, de 5 ud af de 6 der hed Jensen var søskende. Men ikke nok med at disse 5 var søskende, de kom ud af en søskendeflok på i alt 10 børn. Men det vender jeg tilbage til.

Lovgivning om plejebørn

Lovgivning om plejebørn til forskellig tid er et omfangsrigt stofområde. Jeg vil derfor begrænse mig til tre punkter, nemlig auktionssystemet, hvad det vil sige at være forsørgelsesberettiget og endelig loven om tilsyn med plejebørn. Ved at læse om disse tre emner får man et godt indtryk af de omstændigheder der gjaldt for plejebørnene og plejeforældrene og hvilke motiver der kunne ligge til grund derfor.

(Afsnittet om auktionssystemet er citeret fra side 15 og 16 i en afhandling med overskriften "Når man anbringer et barn – Baggrund, stabilitet i anbringelsen og det videre liv" af Signe Hald Andersen, Frank Ebsen m. fl.)

Auktionssystemet

"I løbet af 1800-tallet blev placeringen af børn i plejefamilier for manges vedkommende organiseret gennem et særligt kommunalt auktionssystem. Under auktionerne fremstillede de kommunale myndigheder de fattige børn for en gruppe bønder, som angav, hvor meget de skulle have for at tage barnet i pleje. Den, der angav det laveste beløb, fik det i pleje. Når bonden ikke længere ønskede at beholde barnet, eller myndighederne mente, at det kunne placeres billigere, kunne auktionen gentages. Nogle steder blev børnene sat i fattighuse om vinteren og i tjeneste som billig arbejdskraft om sommeren. Andre steder blev børnene placeret hos bedsteforældre, der blev presset til at tage en mindre betaling end andre plejeforældre (Jørgensen, 1979). Selvom der var forskel på kommunernes praksis – nogle lagde mere vægt på barnets tarv, mens andre lod økonomien være afgørende – spillede den økonomiske kalkule alle steder en rolle: På den ene side vurderede kommunen, hvor lidt man kunne slippe af sted med at betale, og på den anden side vurderede plejefamilien, hvor meget arbejde barnet kunne yde i forhold til omkostninger til kost, logi og uddannelse (ibid.). Det er vanskeligt at tids- og stedfæste, hvornår auktionssystemet opstod. Et eksempel er fra en landkommune i 1805, hvor den lokale præst annoncerede og gennemførte en

auktion over to brødre, som blev skilt. Brødrene skulle inden auktionen drikke øl med præsten for at bevise, at de var hæderlige børn (ibid.). Trods statens forsøg på at stoppe systemet fra midten af 1800-tallet er der eksempler på dets anvendelse ind i 1900-tallet (Vilby, 1988). Efterhånden blev auktionerne dog afløst af et reguleret system med aftaler om plejeløn og tilsyn med de anbragtes forhold. Overordnet set var formålet med familieplejen altså at undgå, at efterladte børn blev tiggere, samt at sikre, at de ikke blev truende og kriminelle. Familieplejen var således et af de første skridt i etablering af børne- og ungdomsforsorgen i Danmark. Men da plejefamilierne langt fra opfyldte behovet for at tage sig af efterladte børn, var der behov for andre foranstaltninger. I løbet af 1800-tallet fremkom og udbredtes en række nye anstalter og hjem for efterladte børn og unge”

At være forsørgelsesberettiget

24. januar 1844 - F. indeh. Nærmere Bestemmelser af Reglerne for Erhvervelsen af Forsørgelsesret i en Kommune.

!Vi Christian den Ottende, osv., G. v.: At Vi, fornemmelig for at tilveiebringe større Overensstemmelse imellem de i Vort Kongerige Danmark med Hensyn til det Sted, hvor en Trængende bliver at forsørge, gjældende Regler, og de, som for Vore Hertugdømmer Slesvig og Holsten ere foreskrevne i Vor allernaadigste A. 29 Decbr. 1841, have ladet begge Forsamlinger af Vore troe danske Provindsialstænder forelægge et Udkast til en Anordning, indeholdende nærmere Bestemmelser af Reglerne for Erhvervelsen af Forsørgelsesret i en Kommune, og at Vi, efter derom at have modtaget bemeldte Stænders allerunderdanigste Betænkninger, allernaadigst have fundet for godt at byde og befale som følger:

Her følger et udsnit af lovene.

§ 4. - Med Hensyn til uægte Børn bliver det Sted, hvor Moderen Timaanedersdagen forinden Fødselen har havt fast Ophold eller Tjeneste, at betragte som Fødehjem; men, dersom hun intet fast Opholdssted til den Tid har havt, bliver den Kommune at ansee som Barnets Fødehjem, hvor Moderen ved sin Nedkomst er forsørgelsesberettiget. ligesom der og med Hensyn til den eventuelle Anvendelse af P. 28 Decbr. 1827 bliver at forholde saaledes som ovenfor er bestemt for ægte Børn.

§ 5. - Naar i Overensstemmelse med foranførte Regler et Barn skal ansees at have sit Fødehjem paa et andet Sted end det, hvor det virkelig er født, bør Præsten paa sidstnævnte Sted uopholdeligen gjøre Anmeldelse til Præsten paa det førstnævnte Sted, og den fornødne Antegnelse om Barnets Fødsel og Hjemsted foretages i begge Steders Kirkebøger. Saafremt den Præst, til hvem hiin Anmeldelse er skeet, skulde have Tvivl om Rigtigheden af de Forudsætninger, hvorpaa samme er grundet, haver han at foranledige Spørgsmaalet afgjort paa den for Forsørgelsessagers Afgørelse anordnede Maade, hvorefter det endelige Resultat, som foranførte, bliver at tilføre vedkommende Kirkebøger. I de Tilfælde, hvor det er i en af flere Sogne bestaaende Kjøbstad, at et andetsteds født Barn antages at have sit Fødehjem, bliver den Anmeldelse, som i Almindelighed skal skee til Sognepræsten, at gjøre til Fattigkommissionen, og hvad Kjøbenhavn angaaer til den administrerende Direktion for Fattigvæsenet, ligesom det da vil paaligge fornævnte Autoriteter at foranstalte det videre Fornødne.

Lov om Tilsyn med Pleiebørn. (Justitsministeriet). Nr. 79 - 20. april 1888

Vi Christian den Niende, osv., G. v.: Rigsdagen har vedtaget og Vi ved Vort Samtykke stadfæstet følgende Lov:

§ 1. - Alle Pleiebørn blive at undergive et offentligt Tilsyn indtil det fyldte 14de Aar.....

§ 2. - Ingen maa mod Betaling have noget Barn under foran nævnte Alder hos sig som Pleiebarn, uden dertil at have erhvervet Kommuneraadets Tilladelse, som til enhver Tid skal kunne tages tilbage.

§ 3. - Tilsynet med Pleiebørn overdrages i hver Kommune til en eller flere paalidelige Mænd eller Kvinder, som Kommuneraadet dertil kan formaa.

§ 4. - Enhver, der erholder Tilladelse til at modtage et Barn i Pleie, gives samtidig Underretning om, hvem Tilsynet med Barnet er overdraget. Den Paagjældende har derefter strax at melde sig

hos den Tilsynsførende, for hvem ligeledes enhver Forandring af Pleieforældrenes Bopæl, saavel som Pleieforholdets Ophør, bliver at anmelde.

§ 5. - De Tilsynsførende skulle jævnlig tilse Pleiebarnet i Pleiehjemmet, til hvilket Adgangen til enhver Tid skal staa dem aaben. Findes Pleien ikke forsvarlig, og indtræder der efter stedfunden Advarsel ingen Forbedring, anmelder Tilsynet det Fornødne for Kommuneraadet, der da lader foretage den fornødne Undersøgelse om fornødent ved Politiets Hjælp.

Loven bestod af i alt 11 paragraffer, hvoraf jeg har fundet de 5 første for de meste relevante i denne sammenhæng.

Efter denne relativt korte lovgennemgang vil jeg nu tage fat på beskrivelse af de enkelte plejebørn og for enkeltes vedkommende også deres mødrene ophav, da disse i allerhøjeste grad har været med til at præge børnene på både godt og ondt. For fædrenes vedkommende vil der ikke blive skrevet meget. Med få undtagelser har børnene, der blev født udenfor ægteskab, en far der for de fleste forblev ukendt igennem hele livet, og derfor ikke havde nogen direkte indflydelse.

I gennemgangen af børnene er der nogle som der kun kan skrives lidt om og nogle hvor der kan skrives meget mere. En enkelt af plejebørnene kunne endda lægge beslag på rigtig mange sider hvis alt skulle beskrives. Men antallet af sider er ikke ligefrem proportionalt med om livet var godt for ham, hvad det ikke var. Men mere herom når jeg kommer til Peder Pedersen.

De enkelte plejebørns skæbne – Larsine Petrea Christensen

Larsine Petrea Christensens skæbne har kort været berørt i indledningen. Hun blev født d. 3. februar 1868 i Budolfi sogn i Aalborg. Hun blev hjemmedøbt d. 26. februar og dåben blev publiceret i Svenstrup kirke d. 26 december 1868. Hun var datter af ugifte Else Bjørn Christensen og udlagt barnefar var Lars Peter Larsen Kattesundet nr. 160b i Aalborg.

Ved dåben blev barnet indført i Budolfi kirkebog. Heri står der: ”Barnet i Pleie i Svenstrup” og ”Moderen 20 aar. Har 10 Maaneder før Nedkomsten tjent hos Wulff i Svenstrup” Denne Wulff var Mølleren i Svenstrup Øster Mølle.

Barnet var i pleje i Svenstrup. Det var hos Christen Jensen. Jeg har tidligere omtalt Christen Jensens korrespondance med sognerådet på Læsø, som skulle betale for barnets ophold. Ved undersøgelse i lokalarkivet på Læsø ses at den første anmodning fra Christen Jensen blev modtaget d. 13. november 1868. Larsine Petrea var derefter i mange år hos Christen Jensen. Hun var der også ved folketællingen i 1880 og fra Svenstrup kirkebog d. 16. april 1882 ses at hun stadig var hos Christen Jensen i Skovhuset

I tidligere tider blev der skrevet hvem der gik til alters. Det skete i det der hed en Kommuniionsbog. I Ellidshøj-Svenstrup præsteembedets arkiv findes denne bog for Svenstrup kirke: ”1. del ugifte og tjenestefolk 1863-1931” I denne bog under datoen 22. marts 1883 er Larsine Petra indført. Der står: ”Petra Christensen hos Christen Jensen i Skovhuset”.

Næste gang vi støder på Larsine Petrea er i folketælling fra 1890. Nu er hun flyttet fra Christen og Ingeborg.. Hun var flyttet til Dall hvor hun nu tjente hos en gårdmand ved navn Gregers Winther Larsen. Nogle af de penge som hun tjente brugte hun på at blive fotograferet hos fotografen Tønnies i Aalborg. Resultatet ses her til højre; Hun er fotograferet d. 20. oktober 1890.

Larsine Petrea var nu blevet voksen og skulle skabe sit eget liv. Hun blev gift i Svenstrup kirke d. 4. december 1896 med Arbejder Peder Christensen af Svenstrup. Forloverne var Christen Jensen og Niels Peter Andreasen. Denne Niels Peter Andreasen var Larsines plejebroder. De var begge hos Christen Jensen i den tidligere nævnte folketælling fra 1880.

Familien som blev forøget med flere børn kan vi følge i folketællingerne. I folketællingerne 1901 og 1906 boede de i Svenstrup. Ved den sidste folketælling, 1906, havde de 4 børn, Bertine, Ejnar, Emil og Anine. Ved folketællingen i 1911 var de flyttet til Nørresundby, hvor de boede i Bondropsgade 2e i stuen. Af denne folketælling ses, at de havde fået en Datter i 1907 som hed Ingeborg. De blev boende i Nørresundby resten af livet.

Larsine Petrea Christensen døde i Nørresundby, Vesterbrogade 7, st. d. 26 oktober 1947. Hun havde da været enke i godt 7 år for hendes mand Peder Christensen døde d. 1. juni 1940.

De enkelte plejebørns skæbne – Jacobine Hein og hendes døtre Amalie Frederikke Hein og Helga Dorteia Jensen

Jacobine Hein blev født d. 14. december 1861 i Budolfi sogn i Aalborg, Hun var datter af ugifte Else Marie Poulsen og udlagte barnefader Jacob Hein. Moderen opholdt sig også i Budolfi sogn på 10 måneders dagen for fødslen.

Hvad der er sket med Jacobine indtil hun kom i pleje hos Christen Jensen vides ikke. Men vi træffer hende hos Christen Jensen ved folketællingen i 1870, hvor hun er 8 år og benævnt: ”Pleiebarn for Fattigvæsenet” Jacobine blev hos Christen Jensen og Ingeborg i en årrække. Det ses ved hendes konfirmation i Svenstrup kirke d. 23 april 1876, hvor der står ”hos Christen Jensen i Skovhuset” Der er selvfølgelig den mulighed at hun har været i pleje andre steder i de mellemliggende 6 år, men det tror jeg ikke er tilfældet.

Ved folketællingen i 1880 er hun kommet ud og tjene. Her ses hun hos en gårdmand Niels Nielsen Buus i Svenstrup

Niels Nielsen Buus, 59 aar, gift, Gaardejer, født her i Sognet

Johanne Marie Buus, 50 aar, gift, Husmoder, født her i sognet

Lars Buus, 19 aar, ugift, Søn, født her i sognet

Jacobine Frederikke, 18 aar, ugift, Tjenestepige, født i Aalborg

Sine Winther, 22 aar, ugift, Tjenestepige, født her i sognet

Jørgen Jensen, 18 aar, ugift, Tjenestekar, født her i sognet

Christian Osberg, 15 aar, ugift, Tjenestedreng, født i Staun

Jacobine blev hos Niels Buus i en lang årrække. I 1882 fik hun en datter der blev født d. 28 april, hun blev døbt i Svenstrup kirke d. 23. juli samme år og fik navnet Inge Christine Pouline Hein. I kirkebogen står der ”ugifte Jacobine Frederikke Hein hos Niels Buus” Der er ikke angivet nogen barnefader

I 1883 ses i :Sv. Ell. Præsteembede – Kommunionbog 1. del. Ugifte og tjenestefolk 1863 – 1931, at Jacobine fortsat er hos Niels Buus: - ”Den 22 April 1883 – Jacobine Hein, tjener Aftægtsmand Niels Buus i Svenstrup”

d. 9. november 1884 fik Jacobine atter en datter der blev døbt i Svenstrup kirke d. 21. juni 1885.

Pigens navn var Amalie Frederikke Hein. Ved dåben står der: ”Ugifte Jacobine Hein, Niels Buses Husholderske” To af fadderne ved denne dåb var Christen Jensen og hans hustru.

Jacobine var som fortalt hos Niels Buus i en lang årrække, hvilket ses af at hun stadig opholder sig hos ham ved folketællingen i Svenstrup i 1890:

Niels Buus, 70 aar, Enkemand, Husfader, aftægtsmand, født i Svenstrup

Jacobine Frederikke Hejn, 28 aar, ugift, Tjenestetyende, Husholderske, født i Aalborg
Inge Kirstine Jacobine Hejn, 7 aar, ugift, Barn, født i Svenstrup
Amalie Frederikke Hejn, 5 aar, ugift, Barn, født i Svenstrup.

Datteren Helga Dorteja Jensen blev født i Svenstrup d. 25 december 1895. I forælderrubrikken står der: ”Ugifte Jacobine Frederikke Hein af Svenstrup og Barnefader Arbejder Niels Christian Jensen” Nu ser det ud til at Jacobine er flyttet fra Niels Buus, men hvor hun bor i Svenstrup ved jeg ikke.

Helga Dorteja Jensen var det eneste barn som jeg ikke havde fundet i en folketælling som plejebarn hos Christen Jensen. Hende fandt jeg derimod i en skoleprotokol, hvor der står: ”Indskrevet i skolen 19 april 1904 V. Brslv. – Hos Chr. Jensen (Skoven)”

Hvornår Helga Dorteja forlod Christen Jensen og Ingeborg ved jeg ikke, ligesom hun ”forsvandt” i mange år, hvilket jeg vender tilbage til.

Amalie Frederikke Hein forblev i Svenstrup i en del år. Ved folketællingen i 1906 er hun hos Christen Jensen og Ingeborg. I 1909 ser det ud til at Amalie er på sporet af sin tilsyneladende ukendte far, Jacob Hein, som kom fra Tyskland. I fotograf Tønnies efterladte protokoller ses, at Amalie blev fotograferet første gang d. 17. november 1909 og her har hun angivet sin adresse til Frederiksborg, som ligger i Slesvig. Om det lykkedes for Amalie at finde sin far ved jeg ikke, men hun kom tilbage til Svenstrup hvor hun her ses i folketællingen fra 1911. Hun bor nu i Leere:

Hans Hansen Borup, født 9/1 1955, gift, Husfader, Gaardejer, født i Sebber sogn.

Sine Hansen Borup, født 14/11 1858, gift, Husmoder, født i Svenstrup

Amalie Hein, født 9/11 1884, ugift, Tjenestepige, erhverv er husgerning, født i Svenstrup

Amalie Frederikke må være vendt tilbage til Christen Jensen, for d. 15. november 1912 blev hun fotograferet hos fotograf Tønnies i Aalborg og her er hendes adresse angivet til Frederikshøj Skovhus. Billedet af Amalie ses her til højre:

Efterfølgende forlod Amalie Svenstrup og blev gift i Vor Frue kirke i Aalborg d. 2. december 1913 med Ungkarl Jens Justesen Kristensen .

Amalie og Jens flyttede til Hvorup i Nørresundby, hvor de fik en søn Kristian Kaagaard Christensen d. 30 august. 1914.

Familien ses her ved folketællingen i 1916: - Vestergade 60 i Nørresundby

Jens Justesen Christensen, Mand, født 24/5 1882, gift, Husfader, Arbejdsmand, indkomst 900 kr. Tilfældigt arbejde, skat til kommunen 4,50 kr.

Amalie (Justesen Christensen) kvinde, født 9/11 1884, gift, Husmoder

Kristian Kaagaard (Kristensen) mand, født 30/8 1914, ugift, Barn.

I 1917 fik Amalie og Jens en datter, Anne Kaagaard Kristensen, Hun blev født d. 28 februar. Ved denne dåb dukker Amalies søster Helga Dorteja Jensen op igen: ”Helga Dorteja Jensen, gift med Slagteriarbejder Charles Struhle Hallandsgade 6 København, Bar Barnet”

Ved folketællingen i 1921 er Amalie Frederikke Hein også flyttet til København sammen med familien som ser sådan ud: - De bor Drogdensgade 15.

Christensen, Jens Justesen, mand, født 24/1 ~~1882~~ 81, gift, Født i Vester Thorup, tilflyttet København i 1920 fra Tølløse, medlem af folkekirken, Husfader, Arbejdsmand, arbejder på Burm. & Vain (B&V)

Christensen, Frederikke Amalie, kvinde, født 9/11 1885, gift, født i Svenstrup, tilflyttet København i 1920 fra Tølløse, medlem af folkekirken, Husmoder

Christensen, Christian Kroggaard, mand, født 30/8 1914, ugift, født i Tølløse, tilflyttet København i 1920 fra Tølløse, medlem af folkekirken, Barn

Christensen, Anna Kroggaard, kvinde, født 28/2 1917, ugift, født i Nørre Sundby, tilflyttet København i 1920 fra Tølløse, medlem af folkekirken, Barn

Christensen, Knud Charles Kroggaard Christensen, mand, født 6/2 ~~1920~~ x21, ugift, født i Hurup, tilflyttet København i 1920 fra Tølløse, medlem af folkekirken, Barn

Her ses familien ved folketællingen i 1925 i København, hvor de bor i Sigerstedgade 6, 3

Kristensen, Jens Justesen, mand, født 1882 24/1 i Vester Thorup, Dansk statsborger, gift, Husfader, Arbejdsmand, hvor boet den 5 november 1924 = Sigerstedgade 6

Kristensen født Amalie Hein, kvinde, født d. 9/11 1884 i Nørre Svenstrup, Dansk statsborger, gift, Husmoder, hvor boet den 5 november 1924 = Sigerstedgade 6

Kristensen, Kristian, mand, født 1914 30/8 i Nørre Sundby, dansk statsborger

Kristensen, Anna, kvinde, født 1917 23/2 i Nørre Sundby, Dansk Statsborger

Kristensen, Knud, mand, født 1920 6/2 i Tølløse, Dansk Statsborger

Kristensen, Ester, kvinde, født 1921 11/9 i København, Dansk Statsborger

Kristensen, Zenta, kvinde, født 1922, 19/9 i København, Dansk Statsborger

Kristensen, Helge, mand, født 1923, 5/10 i København, Dansk Statsborger

Det sidste jeg ved om Amalie er fra et barnebarn som fortæller:

”Jens og Amalie boede i Sigerstedsgade på Vesterbro som var husvildeboliger med 2 familier i hver lejlighed. Hvornår de flyttede ind ved jeg ikke”

”Efter 1. verdenskrig blev der opført husvildeboliger, flere steder i København, til det voksende antal af familier der ikke havde noget sted at bo. Det var træbarakker der var beregnet som midlertidige boliger, selv om de blev ret permanente da kommunen ikke havde boliger til disse, tit store familier med mange børn.”

”Jens og Amalie flyttede til Klitmøllervej 41, 1. tv. Vanløse. Hvornår de flyttede ind i det, der blev deres hjem til de døde, ved jeg ikke, men jeg gætter på at det var ret hurtigt efter krigen mens barakkerne var nyopført, for de 2 yngste børn Zenta og Helge er konfirmeret i Vanløse kirke. De blev døbt samtidig da de kun var navngivet. Min mor Esther Calovna født i 1921 har gået i Vanløse skole, så jeg gætter på at de er flyttet til Vanløse da barakkerne var forholdsvis nye.”

”Lejlighederne var små, 2 værelser med toilet. Det var ikke megen plads til en familie med 6 børn. De fik 8, men 2 døde. Lejlighederne var dog sunde på den måde at de ikke var fugtige. Det ved jeg noget om for jeg er født, ligesom de tidligere pigebørn i familien, uden for ægteskab mens min mor boede hjemme. Den yngste søn Helge blev aldrig gift og boede sammen med Amalie til hun døde i 1963 på Rigshospitalet. Jeg mener Jens døde i 1959”.

”Barakken i Vanløse bestod af en firelænget gård med et kæmpe areal i midten hvor nogle af beboerne havde været heldige at få tildelt en lille parcel til have. Det havde Amalie og Jens. Det var et kæmpe kompleks med flere hundrede familier og alle lige fattige”

Hvad der videre skete med de 2 søstre til Amalie ved jeg ikke. men de dukker måske op på et tidspunkt.

Deres mor, Jacobine, forsvandt fra Svenstrup, og hun dukkede op igen i 1914 også i København: Hun er opført i politiets registerblad. Disse blade var en slags folketælling. Her følger den officielle forklaring:

”Politiets registerblade er et register på løse blade, som blev ført af Københavns politi i perioden 1890 til 1923. Det dækker samtlige beboere i København over 10 år. Gifte kvinder og børn i alderen 10-14 år blev opført på ægtemandens/faderens registerblad. Børn under 10 år blev ikke registreret. Efter det fyldte 14. år fik man sit eget registerblad.” - Jacobines registerblad: ses her til højre

Hvad der videre skete med Jacobine ved jeg ikke, og jeg vil derfor lade det være slutningen på fortællingen om Jacobine og hendes 3 børn.

De enkelte plejebørns skæbne – Jens Christian Thomsen og hans mor Ane Kathrine Thomasdatter

Jens Christian Thomsen blev født i Fredericia d. 15. september 1865, og blev døbt i Svenstrup kirke d. 23. februar 1868. I kirkebogen står de barske kendsgerninger: ”Moderen, ugifte Ane Kathrine Thomasdatter blev med Barnet hjemsendt til dette Pastorat i October 1867 fra Fredericia hvor Moderens Forældre boer” og videre i bemærkningsfeltet står der: ”Da Barnets Bedsteforældre og dets noget idiotiske Moder høre til Baptisternes Samfund er Barnet ikke døbt da det kom her, men Moderen ønskede Barnet døbt. Selv har hun ønsket at blive confirmeret, som ikke kan ske, da hun atter er frugtsommelig”

Men barnet Jens Christian blev døbt, og en af fadderne var Christen Jensens Hustru.

Her ses tydeligt, at det er ikke lige meget hvem der skal betale for børns og forældres fattighjælp, jf. bestemmelserne om forsørgelsespligt. Ane Kathrine er hjemsendt da hun er forsørgelsesberettiget i Ellidshøj Svenstrup kommune. Grunden hertil er at Ane Kathrine blev født i Ellidshøj, nærmere bestemt d. 16. juni 1846. Senere flyttede familien til Fredericia, og derfor blev Ane Kathrine tvunget tilbage til Ellidshøj-Svenstrup med hendes barn.

At der var tale om tvang ses tydeligt af Ellidshøj-Svenstrup sogneråds forhandlingsprotokol: for 1858-1873, som jeg citerer i det følgende:

25 september 1867 ”Præsten fremlagde 2de Breve fra Fattigvæsenet i Fredericia, som andrager paa, at Thomas Jensen Ottes Datter Ane Kathrine, født i Ellidshøj, 21 Aar gl. med Barn, bliver modtaget af Ellidshøj Pastorat til fremtidig Forsørgelse. Da bemeldte Pige med Barn, efter bemeldte Commissions Mening vil koste 70 rd. at underholde i Fredericia, fandt Man, hellere at maatte underholde dem herhjemme. Præsten sørger for hendes hjemsendelse og for at den ydede Understøttelse betales.”

Videre fra sognerådets forhandlingsprotokol: - ”Thomas Ottes Datter med Barn kom fra Fredericia 29de October, og indlagdes i Fattighuset og tilstodes 1 Rd. om Ugen. Da det er et usselt Fruentimmer fandt Man det rettest at forsøge det svage Barn udsat og dersom dette lykkes da see at faae en Tjeneste til Moderen.”

Februar 1868 - ”Præsten meddelte at Ane K, Thomsens Barn er udsat hos Huusmand Christen Jensen i Frederikshøjs Skovhuus paa 1 Aar, fra 13 Januar 68 – 13 Jan. 69 for Betaling 34 Rd., hvoraf 11 Rd. er betalt forud ved Barnets Modtagelse. Da Barnemoderen var blottet for Linnet har

Præsten købt til hende 4 Al. Lærred for 5 mk. 8 sk. Man mener hun kan sy det selv. Med Hensyn til dette Fruentimmers fremtidige Forsørgelse, da fandt Man ingen anden Udvej end at forsøge at formaae en eller anden Mand i Pastoratet imod ordentlig Betaling at modtage hende i sit huus indtil 1ste Maj og oplære hende i alt Haand- og Bondearbejde.”

Fra samme side i forhandlingsprotokollen: ” Plejemoderen for Ane Thomsdrs. Barn har sendt Præsten Bud, at hun ønsker dette Barn døbt næste Søndag.”

Her følger flere citater fra Ellidshøj-Svenstrup sogneråds forhandlingsprotokol om Ane Kathrine Thomasdatter:

D. 16. april 1869 – ”Ane Kathrine Thomsen antruffen i Aarhus – erkjendes forsørgelsesberettiget her og fordres hjemsendt.

D. 17 Maj 1869 – ”Holdtes et Extramøde i Svenstrup Skole hvor der Endvidere blev der vedtaget snarest mueligt at faae den fra Fredericia hjemsendte A. K. Thomsen anbragt paa Arbejdsanstalten i Thisted og ansøge Amtet om af Amtsfattigkassen at udrede det Halve.

Hvis du som læser synes at du har hørt om denne Ane Kathrine Thomasdatter, så har du uden tvivl læst bogen ”Tre himmerlandske sogne” af Peter Jørgensen.. På side 54 og 55 er der et afsnit der hedder ”Ane Kathrine Thomasdatter” I bogen kan du bla. læse om Ane Kathrine og hendes afrejse til Amerika.

Men kommunen måtte fortsat betale til Ane Kathrines søn Jens Christian, som var kommet i pleje hos Christen Jensen.

Ved folketællingen i 1870 stod der følgende om Jens Christian: ”Jens Christian Thomsen, mand, 4 Aar, Ugift, Lutheraner, født i Frederits (*Fredericia*) Pleiebarn for Fattigvæsenet.”

Jens Christian blev hos Christen Jensen og Ingeborg i endnu mange år, for vi finder ham også der ved folketællingen i 1880: ”Jens Kristian Thomsen, mand, 14 aar, ugift, Lutheraner, født i Fredericia, Pleie Barn”

Samme år, 1880, blev Jens Christian konfirmeret. Det skete i Svenstrup kirke d. 4. april. I kirkebogen står der at han opholder sig hos Christen Jensen i Skovhuset, men der står også følgende: ”ringe kundskab, godt Forhold, Idiotisk” Det er her første gang vi får noget at vide om hans mentale tilstand. Han har fået samme prædikat som hans mor tidligere havde fået.

Ifølge de kommunale regnskaber, så fortsatte Jens Christian Thomsen på offentlig forsørgelse. Det er meget muligt at han forblev hos Christen Jensen i nogle år endnu, men senere kom han ud at tjene, hvilket ses af folketællingen for Svenstrup fra 1890, som ses her – gården er S. Flødal:

Gregers Vinther, 44 år, gift, Husfader og Gårdejer, født i Nøtten.

Ellen Marie Vinther, 39 år, gift, Husmoder og Hustru, født i Hasseris.

Ane Vinther, 19 år, ugift, Barn, født i Svenstrup

Der var yderligere 8 børn og noget tjenestetyende, hvoraf den ene var:

Jens Chr. Thomsen, 24 år, ugift, Tjenestetyende, født i Fredericia.

Jens Christian blev hos Gregers Vinther i mange år. Jeg har fulgt ham gennem folketællingerne 1901, 1906, 1911 og den sidste 1916 hvor han stadig er hos enken efter Gregers Winter, Ellen Winther. Men efter folketællingen 1916 så slutter sporet, for han findes ikke i folketællingen i 1921. Hvad der videre skete vides ikke, måske har forsorgen taget over.

De enkelte plejebørns skæbne – 5 søskende i pleje og deres mor Nielsine Jensen

Ved beskrivelsen af Nielsine Jensen og 5 af hendes i alt 10 børn, starter jeg med en kort beskrivelse af hver enkelt barns fødselstidspunkt og kort hvad der står i kirkebøgerne, samt hvornår de var hos Christen Jensen. Efterfølgende vil jeg ved hjælp af den omfangsrige korrespondance og

administration der har været ført om Nielsine og hendes børn, vise hvilke vilkår de levede under. Slutteligt vil jeg berette om hvad der skete med hver enkelt barn videre i livet.

De fem søskende kom til verden som følger:

Niels Christian Jensen født d. 19 februar 1886 i Svenstrup, søn af ugifte Nielsine Jensen i Fattighuset. Blandt fadderne ses Christen Jensen og Hustru. I kirkebogen står der: Anmeldt for Ellidshøj Sogneråd 30 Juni 1886, noteret i Nørre Tranders Kirkebog 4 Aug. 1886”
Niels Christian var Plejebarn hos Christen Jensen ved folketællingen i 1890

Johanne Frederikke Jensen født d. 10. maj 1893 i Frue sogn i Aalborg, I Svenstrup kirkebog står der: ”Barnemoderen modtog Fattighjælp af Ellidshøj Svenstrup Commune Timaanedersdagen for Nedkomsten” Tilstaaelse for Indførelse givet herfra d. 10 Juni 1893. Daaben meddelt Frue Sogn 11/12 1893. - Johanne Jensen var i pleje hos Christen Jensen ved folketællingen i 1901.

Anine Jensen født d. 11 oktober 1897 på Svenstrup Holm, og døbt i Svenstrup kirke d. 20. februar 1898. Anine var i pleje hos Christen Jensen ved folketællingen i 1906.

Marie Johanne Kirstine Jensen født d. 13. september 1898 på Tvangsarbejdsanstalten i Aalborg og hjemmedøbt samme sted. Fremstillet i Ellidshøj kirke d. 31. marts 1899. I kirkebogen står der endvidere: ”Moderen er under Ellidshøj Svenstrup Fattigforsørgelse. Tilstaaelse for indførelsen her givet 16/10 98. Fremstillingen meddelt Budolfi Pastorat 15 April 1899” - Hvilket tidspunkt Marie Johanne Kirstine var i pleje hos Christen Jensen ved jeg ikke, men at hun har været i pleje der har jeg fået at vide af et af hendes børnebørn.

Torval Ditlev Jensen født 29. november 1900 i Hasseris Kær Budolfi Landsogn, døbt d. 19. maj 1901 i Veggerby kirke. Indført i Svenstrup sogns kirkebog iflg. skrivelse af 9/2 efter Pastor Lütchen Lehn. I Svenstrup kirkebog står der: ”Tilstaaelse for indførelsen her givet Sogneraadet 9/2 1901. Moderen er forsørgelsesberettiget her, da hun faar Hjælp til hendes udenfor Ægteskab født Barn her fra Kommunen” - Notits i Veggerby kirkebog: Attest fra Stiftsprovst Jacobi i Aalborg for at Barnet er udøbt under 27 April 1901. Barnet er i Pleje hos Husmand Niels Kristian Thorsen af Veggerby. Torval var i pleje hos Christen Jensen ved folketællingen i 1906.

Det næste jeg kommer til er uddragene af korrespondance og administration i forbindelse med Nielsine og hendes 5 børn som var i pleje hos Christen Jensen. Disse uddrag fortæller i sig selv en del af historien:

Fra Ellidshøj Svenstrup kommune Kopibog 1883 – 1895 (Afsendte breve 1883 24/11 – 1895 12/8)
”St. Brøndum Sogneraad - Omhandlede Pige Nielsine Jensen har i de sidste 3 Uger før sin Nedkomst havt Ophold i Svenstrup Fattighuus og i denne Tid erholden en liden Understøttelse hvilket selvfølgelig ikke kan fritage det ærede Sogneraad for at lade Fødselen notere i St. Brøndum Sogns Kirkebog, da disse Lovbestemmelser kun ere gjældende for ægte fødte og kan aldeles ikke komme i Betragtning ved uægte fødte Børn, men forlanger derfor paany Faderen noteret i St. Brøndum Sogns Kirkebog og Papirerne tilbagesendte med Sognepræstens Attest for at Fødselen er noteret, idet tilføies at Barnet er døbt i Svenstrup Kirke d. 16de Juni d. a. og erholdt Navnet Marinus Adolf Georg Jensen - Ellidshøj Svenstrup Sogneraad 8 Juli 1889, Gregers Winther ”

Til Stiftamtet af 17 Juni 1892 – ”Pigen Nielsine Jensen der til sine Børn nyder Forsørgelse herfra Kommunen for udenfor Ægteskab den 14 Maj 1892 et Pigebarn udøbt, og udlagt som Barnefader (Mure-Christian kaldet) boende i Mastrup, Buderup Sogn. I Henhold hertil tillader Sogneraadet sig herved ærbødigt at anmode det høje Stiftamt om at faae bemeldte Mure-Christian indstævnet for at han kan blive ansat til Alimentationsbidrag der kan inddrives paa lovmæssig Maade. P. S. V. Ærb. Johannes Christensen

Til Plantør Lund Restrup af 1. Juli 1892 - Ifølge Anordning fra Herredskontoret i Nibe tillader man sig herved at bede Dem om at tilsige Pige Nielsine Jensen fra Svenstrup for tiden tjenende paa Sr. Restrup, til at møde inden Hornum Herreds Politiret Tirsdagen /:5 Julii d. A., for at afgive Forklaring i en Alimentationssag hvilke herved meddel. til behagelig Efterretning.
P. S. V. Ærb. Johannes Christensen

13 Januar 1893 Til Herredskontoret I Nibe ”Foranlediget af Kontoret angel. ordre af 22 f. M. hvoraf ses at Murer Christian Hansen af Mastrup Fader til det her i Kommunen d. 14. Maj 1892 udenfor Ægteskab med Fattiglemmet Nielsine Jensen avlede Barn, som hendes forsørgelses Kommune har overtaget, ikke har kunnet betale det ham til nævnte Barn paahvilende Alimentationsbidrag til 14 November d. A. med 17 Kr. 50 Øre. - Paa Grund deraf tillader man sig herved her at erholde nævnte 17 Kr. 50 Øre refunderet at bede det ærede Kontor om at optage et Politiforhør over ham for derved at erholde Oplysning om hvor han er forsørgelsesberettiget..
P. S. V. Ærb. Johannes Christensen

Ankomne Breve 1894, 16 november No. 120 – ”Skrivelse fra Aalborg Fattigudvalg angaaende Nielsine Jensens Indlæggelse paa Fattiggaardens Sygehuus og født et Barn d. 10 ds, besvaret af Formanden at hun anerkjendes her hvis det angaar hende.”

Afsendte Breve 1894, 28 november No. 111 – ”Meddelt Fattigudvalget i Aalborg at Nielsine Jensen kan afleveres hos Hr. Kaptajn Jens Hjort N. Flødal saasnart hun bliver rask tilligemed Barnet.”

Aar 1897 d. 14de Oktober. No.1 – ”Det fremlagdes at ugifte Fruentimmer Nielsine Jensen af Svenstrup d. 11. d.s. har nedkommen med et Pigebarn, det vedtoges at optage Afhøring over hende for at faa Barnefaderen ansat til Alimentationsbidrag og samtidig at faa hende anbragt paa Arbejdsanstalten ved Aalborg begrundet paa det det nu er det 9de Barn hun nu er nedkommen med i ca. 11 Aar.”

3. oktober 1898 – ”Skrivelse fra Arbejdsanstalten ved Aalborg, at Nielsine Jensen har født et Pigebarn den 1ste September, det overdrages til Sogneraadet medlemmer i Svenstrup at forhøre om en Plads til Barnet.

”Nielsine Jensens ældste Søn der er i Pleje hos Chr. Jensen Skoven anbringes fra 1ste januar 1899 til 1 Novbr. s. A. i Pleje hos Gaardejer Chr. Andersens Svenstrup for en Plejeløn af 20 Kr.” -
”Nielsine Jensens næst yngste Barn bortakkorderedes til Niels Mikael Andersen fra 1 Januar 1899 til 1 Januar 1900 for 100 Kr.”

Aar 1899 23 Juli No. 4 – ”Ansøgning fra Fattiglem Nielsine Jensen af Svenstrup til Justitsministeriet om Fritagelse for et forlænget Ophold paa Arbejdsanstalten i Aalborg, forelaa til Sogneraadets Erklæring. Grundet paa hendes Vagabonderende Liv mener Sogneraadet ikke at kunne anbefale hendes Ansøgning.”

”Efter Anmodning af de Tilsynshavende med Plejebørnene i Svenstrup vedtoges det at forsøge at faa to af Nielsine Jensens Børn anbragte paa Abnormanstalten paa billigste mulig Maade. Det vedtages at foranstalte Nielsine Jensens 2 Børn henholdsvis hos Lars Svendsen og Chr. Jensen Skoven anbragte paa de Kellerske Aandsvageanstalter ved Brejning, og derefter søge om Tilskud af Stat og Amt for nævnte Børns Ophold paa Anstalten.”

”Henstilling fra Pastor Flensborg i Ferslev om, at Nielsine Jensens Barn der er i Pleje hos Martine Svendsen, bør anbringes paa de Kellerske Anstalter da han viser sig at være abnorm. I Henhold til Sogneraadets tidligere Beslutning vedtages det, at faa Drengen tilligemed et Pigebarn i Pleje hos

Chr. Jensen (Skoven) anbragt paa de Kellerske Anstalter ved Brejninge fra 1ste Januar 1903. Det overlodes Formanden at ordne det fornødne i nævnte Sag.”

11 Marts 1910 – ”Drengen Thorvald Ditlev Jensen som er i Pleje hos Chr. Jensen hvor Konen er Død og søm Følge deraf ikke kan blive – det bestemtes at faa ham anbragt hos Peder Chr. Knudsen.”

Dette var kun et lille udsnit af den meget omfangsrige korrespondancen vedr. Nielsine Jensen og hendes mange børn. Efterfølgende kommer der et uddrag af Ellidshøj Svenstrup kommunes Regnskaber, hvor det tydelig ses at det var en økonomisk belastning for kommunen at forsørge de mange børn, uagtet at de fik refusion flere steder fra.

Regnskaber fra Ellidshøj-Svenstrup kommune 1898

Udgiftspost – Fattigvæsenet

Nielsine Jensens 2 Børn Teodor og Marinus, Bilag nr. 20 – 23 kr. 75 øre.

Do., Bilag nr. 21 – 17 kr. 50 øre

Do., Bilag nr. 22 – 41 kr. 25 øre.

Do., Bilag nr. 23 – 23 kr. 75 øre.

Do., Bilag nr. 24 – 17 kr. 50 øre.

Do., Bilag nr. 25 – 23 kr. 75 øre.

Do., Bilag nr. 26 – 17 kr. 50 øre.

Nielsine Jensens 2 Børn Niels og Johanne, Bilag nr. 27 – 42 kr. 50 øre.

Do., Bilag nr. 28 – 42 kr. 50 øre.

Do., Bilag nr. 29 – 42 kr. 50 øre.

Do., Bilag nr. 30 – 23 kr. 75 øre.

Do., Bilag nr. 31 – 18 kr. 75 øre.

Nielsine Jensens Barn Marie, Bilag nr. 32 – 25 kr.

Nielsine Jensens Barn Laura, Bilag nr. 33 – 85 kr.

Nielsine Jensens Barn Ane, Bilag nr. 34 – 85 kr.

Nielsine Jensens Barn Anine, Bilag nr. 35 – 22 kr.

Do., Bilag nr. 36 – 79 kr. 25 øre.

Nielsine Jensen, Bilag nr. 37 – 6 kr.

Do., Bilag nr. 38 – 111 kr. 34 øre.

Men uanset de barske opvækstvilkår kom børnene videre i livet på forskellig vis. I den netop refererede korrespondance blev der nævnt at to af børnene skulle anbringes på de Kellerske Aandsvageanstalter i Brejninge ved Vejle. Disse to børn var Johanne Frederikke Jensen og et af de børn som ikke havde været hos Christen Jensen, nemlig Bernhard Thorvald Jensen. Begge ses på det følgende udsnit af en protokol fra de Kellerske Aandsvageanstalter.

450	Jensen Augusta	Ellidshøj	19/5 1917
451	Jensen Johanne Frederikke	Ellidshøj B	
452	Jensen Christian	Ring	

Det ses af Bernhard Thorvald Jensen blev udskrevet 19/5 1917, men til hvad ved jeg ikke. I et andet dokument ses af Johanne Frederikke Jensen blev på anstalten til 30. april 1940. Ingen af de to børn er begravet i forbindelse med udskrivningen, så det er sandsynligt at de er kommet videre til en anden institution.

Niels Christian Jensen var Plejebarn hos Christen Jensen ved folketællingen i 1890 og ved folketællingen i 1901 er han tjenestedreng hos gårdmand Anders Christian Nielsen i Svenstrup. Herefter har jeg ikke kunnet spore ham, før jeg fik kontakt til en dame som var barnebarn til en anden af disse søskende som havde været hos Christen Jensen, nemlig Marie Johanne Kirstine Jensen. Hun var så venlig at sende mig dette billede fra 1970'erne af de to søskende Niels Christian og Marie Johanne Kirstine.

Den næste af disse 5 søskende er Anine Jensen der blev født på Svenstrup Holm d. 11. oktober 1897. Hun var plejebarn hos Christen Jensen ved folketællingen i 1906. Men allerede ved folketællingen i 1901 er hun ude som plejebarn hos arbejdsmand Peder Chr. Knudsen. Familien ses her:

Aalborg amt, Hornum herred, Svenstrup sogn, Svenstrup by
 Peder Chr. Knudsen, født d. 9/10 33, gift, Husfader og arbejdsmand, født i Svenstrup
 Ane K. Knudsen, født d. 11/8 42, gift, Husmoder, født i Freilev
 Ane K.M. Jensen, født 12/5 91, ugift, Pleiebarn, født i Svenstrup
 Anine Jensen, født 11/10 97, ugift, Pleiebarn, født i Svenstrup

Her ses Anine ved folketællingen i 1911 hvor hun er ude og tjene og derfor angivet som tyende.

Aalborg amt, Hornum herred, Ellidshøj sogn, Ellidshøj Mark
 Christen Andersen Bonde, født 9/9 1852, gift, Husfader og landmand, født i Lund
 Karen Marie Andersen, født 5/6 1856, Gift, Husmoder, født i Hune
 Mette Katholm, født 6/1 1884, ugift, Tyende, født i Lund
 Anine Jensen, født 11/8 1897, ugift, Tyende, født i Svenstrup.
 Udover disse var der yderligere 4 personer der var angivet som tyende.

D. 1. oktober samme år blev Anine konfirmeret i Svenstrup kirke. Udsnit af Svenstrup kirkebog ses her.

1911 1 Oktober	Anine Jensen. Svenstrup.	Ugift Anine Jensen. Svenstrup.
-------------------	-----------------------------	-----------------------------------

Jeg har ikke fundet Anine i folketællingen fra 1916. Hun var muligvis i Dronninglund for i 1918 var hun tilbage i Svenstrup. D. 6. september fik hun en søn, Marinus Jensen, der blev døbt i Svenstrup kirke d. 21 september. I kirkebogen står der "Ugifte Anine Jensen" og "Moderen opholdt sig 10 Maaneders Dagen for Barnets Fødsel i Dronninglund sogn" Hvad der videre skete med Anine og hendes søn Marinus ved jeg ikke. Men det er muligt at de pludselig en dag dukker op igen.

Det sidste af Nielsine Jensens børn, som var i pleje hos Christen Jensen og Ingeborg var sønnen Torval Ditlev Jensen der blev født 29 november 1900 i Hassers Kær Budolfi Landsogn. Ved folketællingen i 1906 var han i pleje hos Christen Jensen i Skovhuset.. Men allerede ved dåben blev Torval sat i pleje hos Husmand Niels Kristian Thorsen af Veggerby. Ved folketællingen i 1911 var han hos gårdmand Peder K. Knudsen i Svenstrup. Thorval blev

konfirmeret i Ellidshøj kirke d. 11 april 1915 hvor han står til at bo i Ellidshøj, hvilket han også gør ved folketællingen året efter, hvor han var tjenestekarl hos en gårdmand, Anthon Johansen i Ellidshøj.

Hvad der videre skete med Torval Ditlev Jensen må stå hen i det uvisse, da han ikke umiddelbart er til at spore efter folketællingen i 1916.

De enkelte plejebørns skæbne – Viggo Kristian Henriksen

Viggo Kristian Henriksen blev født i Svenstrup d. 26 maj 1878, og døbt i Svenstrup kirke d. 15. september samme år. Han var søn af ugifte Kristine Henriksen som tjente på Frederikshøj, og, som der står i kirkebogen, ”hos Svendsen fra 1. november 1875 til 1. november 1877.”

Blandt fadderne var Christen Jensen og hustru.

Viggo Kristian kom i pleje hos Christen Jensen, hvilket ses af folketællingen i 1880:

”Viggo Kristian Henriksen, mand, 1 aar, ugift, Lutheraner, født i Svendstrup, Pleie Barn”

Hvor lang tid Viggo Christian var i pleje hos Christen Jensen ved jeg ikke. Ved den næste folketælling som kom i 1890 var han ude som tjenestetyende i St. Restrup hos Krovært Johan Nøhr.:

Aalborg amt, Hornum herred, Sønderholm sogn. St. Restrup.

Johan Nøhr, 44 år, gift, Husfader og Krovært, født i Sebber sogn.

Ane Margrethe Nielsen, 46 aar, Gift, Husmoder og Værtinde, født i Sønderholm sogn.

Viggo Hendriksen, 12, Ugift, Tjenestetyende, Dreng, Svenstrup Sogn, Aalborg Amt

Johanne Nøhr, 13, Ugift, Barn, Sønderholm Sogn, Aalborg Amt

Karen Nøhr, 9, Ugift, Barn, Sønderholm Sogn, Aalborg Amt

Johanne Sørensen, 19, Ugift, Pige, Tjenestepige, Aistrup Sogn, Aalborg Amt

Gertrud Hansen, 15, Ugift, Tjenestetyende, Pige, Suldrup Sogn, Aalborg Amt

Kristian Frederiksen, 19, Ugift, Tjenestetyende, Karl, Ejdrup, Aalborg Amt

I 1893 blev Viggo Kristian Henriksen konfirmeret i Frejlev kirke. Han boede på det tidspunkt på Frejlev Hede.

Herefter forsvandt Viggo Kristian Henriksen, men han dukkede op 13 år senere, hvor det viser sig at han har forladt landbruget. Følgende er modtaget fra Thisted lokalhistoriske arkivs optegnelser over skolen i Klitmøller:

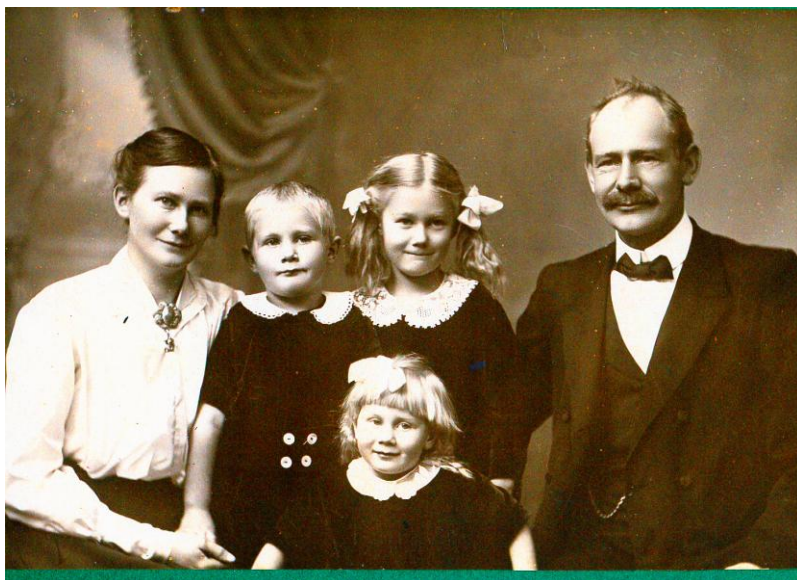
”1/6 1906 blev seminarist Viggo Kr. Henriksen kaldet til andenlærer. Han var født 26/5 1878. Den 13/12 1907 tiltraadte han embedet som skolelærer og kirkesanger i Ø. Vandet.”

Han var nu blevet skolelærer, og han blev gift d. 16. juni 1911 i Klitmøller kirke i Vester Vandet sogn i Thisted amt - Her ses indførslen i kirkebogen:

Ungkarl, Lærer i Øster Vandet

Viggo Kristian Henriksen født i Svenstrup Sogn i Hornum Herred 1878 den 26de Maj, Søn af Ugift Kristine Henriksen af Frejlev. –

Her til højre ses familien ca år 1918

(fra vielsen fortsat) Pige Inger Marie Mortensen af Klitmøller, født i Klitmøller 1885 den 9 Juli, Datter af Postkontrahent Niels Immersen Mortensen og Hustru Kirstine Frost af Klitmøller. Forlovere Kristen Pedersen Lærer i Vester Vandet og Niels Immersen Mortensen Postkontrahent i Klitmøller. Af sognepræsten i kirken

I folketællingen fra 1911, er det værd at bemærke at navnet på Viggo Kristian Henriksens husbestyrerinde var Inger Marie Mortensen. Hun var benævnt som tyende, men fremover blev hun betegnet hustru.

Vi kan nu følge familien i folketællingerne i 1916, 1921, 1925 og 1930 i Øster Vandet sogn i Thisted amt.

Familien forøgedes med flere børn: Estrid Kirstine Henriksen i 1912, Niels Immersen Henriksen i 1913 og Agnethe Konstance Henriksen i 1915.

I 1919 fik de datteren Vibeke Henriksen.

Det er ikke muligt at få adgang til nyere folketællinger, dvs. efter 1930. Men Viggo Kristian og Inger Marie var lærerpar i Øster Vandet i mange år endnu.

Her til venstre ses de sammen med alle skolens elever i 1923

I bogen ”Bogen om Øster og Vester Vandet” står der: ”Lærer Henriksen gjorde et stort stykke arbejde med at undervise ungdommen i træsløjd og kurvefletning. Han gik på pension i 1947”

Viggo Kristian Henriksen døde d. 6. marts 1965 i Thisted, og Inger Marie døde d. 29. november 1959 i Sennels sogn i Thisted amt.

De enkelte plejebørns skæbne – Peder Pedersen

Peder Pedersen blev født d. 10. januar 1879 i Vebbestrup sogn. Han var søn af ”Pigen Maren Kirstine Gregersen 21½ År, der opholdt sig i Hvarre Hede. Til Barnefader blev udlagt ungkarl Lars Peder Pedersen, tjenende paa Hvarregaard

Allerede fra starten af livet var Peder Pedersen i pleje. Her ses han ved folketællingen i 1880 i Vebbestrup sogn:

Peder Pedersen, 56 aar, gift, Husfader, født i Haverslev sogn
Henriette Jensen, 49 aar, gift, Husmoder, hans Kone, født i Aalborg
Petrea Pedersen, 16 aar, ugift, Barn, født i Vebbestrup
Inger Pedersen, 15 aar, ugift, Barn, født i Vebbestrup
Ane Henriksen, 7 aar, ugift, Fattiglem, Pleiebarn, født i Vebbestrup
Peder Pedersen, 1 aar, ugift, Fattiglem, Pleiebarn, født i Vebbestrup
Inger Nielsen, 89 aar, Enke, Fattiglem, hans Moder, født i Ellidshøj

Drengen Peder Pedersen var forsørgelsesberettiget i Ellidshøj Svenstrup kommune, og på den baggrund har det været muligt at følge hans skæbne i de første år i kommunens kopibøger og øvrige administration. Det følgende er uddrag af disse:

Ellidshøj-Svenstrup kommunes Kopibog 1873 – 1883 (Afsendte breve 1880 27/1 – 1883 24/11)
5. Juni 1883 - Til Rold Vebbestrup Sogneraad pr. Arden. - ”Husmand Peder Pedersen Bødker af Hvarremark har personlig tilmeldt herværende Sogneraad, at han, som har tvende Børn i Pleie af Pigen Maren Kirstine Gregersen, ikke kan beholde det yngste Barn Mette Marie 1 Aar gammel længere end til 9de Juni da Aaret er fuldt. Huusmand Jens Lausten Weirholthede er derimod villig til at modtage Barnet for en Betaling af 80 Kr. aarlig og anbefaler han denne og Hustrue som skikkelige Folk. Det ærede Sogneraad anmodes om at varetage Barnets og herværende Communes Interesser paa bedste Maade og at lade Barnet komme til Jens Lausten, dersom det anser dem for gode Pleieforældre. Børnene ere ifølge Fattigloven for Aaret Tillagt 150 Kr. hvoraf Peder Pedersen Bødker for Halvaaret til 1ste Mai 1883 har modtaget i Pleiepenge for begge Børn Kr. 75,00 Ører. Han vil beholde drengen Peder Pedersen 4 Aar gammel for en Betaling af 60 Kr. aarlig. Det ærede Sogneraad anmodes herefter om at gjøre de fornødne Udlæg, som paa Anordning skal blive refunderet, P. S. V. J. Hjorth p. t. Formand. - Børnenes Døbeattester og Leveattester udbedes snarest tilstillet, da man agter at indkalde Forældrene til Bestemmelse af Alimentationsbidrag, ligesom Opfølgning om Forældrenes Opholdssteder, J. Hjorth.

Rold Vebbestrup Sogneraad – Til Rold Vebbestrup Sogneraad – ”I Henhold til Skrivelse fra Peder Pedersen Bødker af Hvarre af 7de Juli d. A. tillader man sig at meddele at det hos ham værende Pleiebarn Peder Pedersen er af Sogneraadet efter hans Frasigelse i nævnte Skrivelse bleven udakkorderet til Murer Hans Christian Jensen i Svenstrup. Og ønsker man at bemeldte Peder Pedersen Bødker vil ledsage hans nævnte Pleiebarn til sit nye Opholdssted hans Reiseudgift pr. Jernbane vil herfra blive refunderet tillige med de øvrige for Aaret eller til 1st November udlagte Pleiepenge. Idet dette meddeles tillader man sig at bede Sogneraadet at meddele Peder Pedersen Bødker den for ham nødvendige Oplysning i saa Henseende, P. S. V. Niels P. Qvist - Ellitshøj Svenstrup Sogneraad den 29 September 1886.”

Her ses i Ellidshøj-Svenstrup kommune regnskab fra 1888 hvilke udgifter der var for Maren Kirstine Gregersens børn

Udgiftspost – Fattigvæsenet

Maren Kirstine Gregersen og 2 Børn hos sig, Bilag nr. 10 – 20 kr.

Dito, Bilag nr. 11 – 13 kr.

Dito, Bilag nr. 12 – 7 kr.

Dito, Bilag nr. 13 – 10 kr.

Sammes ældste Barn Peder Pedersen, Bilag nr. 14 – 49 kr. 50 øre.

Dito, Bilag nr. 15 – 5 kr.

næstældste, Bilag nr. 16 – 85 kr.

Træsko til Peder Pedersen, Bilag nr. 49 – 1 kr. 30 øre.

Senere kom Peder Pedersen i pleje hos Christen Jensen og Ingeborg, hvilket ses af folketællingen i 1890: ”Peder Pedersen, mand, 11 aar, født i Vebbestrup sogn, Plejebarn” – men Peder skulle åbenbart skifte plejehjem igen: Til Gregers Winther Flødal. ”Drengen Peder Pedersen er ansat i Pleje hos Gregers Winther paa samme Betingelser som hos Jens Chr. Nørgaard for et Aar fra 18 Februar 1892 til næste Aar samme tid.”

Men det ser ud til at kommunen havde andre planer med Peder Pedersen:

Til Opdragelsesanstalten paa Landerupgaard pr. Kolding af 29 Febr. 1892 – ”Paa Ellitshøj Svenstrup Sogneraads Vegne tillader man sig herved ærbødigst at spørge om De for herværende

Kommunes Regning kan optage Drengen Peder Pedersen 13 Aar (ikke Idiot) paa Anstalten snarest muelig. Betingelserne om Optagelse samt hvad Tid han kan modtages bedes os tilstillet Omgaaende snarest. P. S. V. ærb. Johannes Christensen

Bøgildgaards institut af. Kjellerup af 8 Marts 1892. – ”Angaaende Drengen Peder Pedersens Optagelse paa Instituttet med Forespørgsel om Betingelser samt Optagelses samt Beklædning kan anskaffes hos Instituttet”

Afsendte Breve 1892. 17/3. Til Bøgildgaards Institut – ”Drengene Peder Pedersen og Ejner Buus er Dags Dato afsendt til Bøgildgaards Institut.”

Dermed har Peder Pedersen forladt Svenstrup til fordel for et ophold på drengehjemmet Bøgildgaard. I kommunens regnskab for 1892 ses følgende vedr. Peder Pedersen

Udgiftspost – Fattigvæsenet

Indtægtspost 7 d: Modtaget Tilskud af Amtsfattigkassen for Drengene Peder og Sophus Ejner Buus. Ophold paa Bøgildgaards Institut i Aaret 1892 med 73 kr. 95 øre attesteres, Johannes Christensen

Maren Kirstine Gregersens Barn, Bilag nr. 19 – 70 kr.

Do., Bilag nr. 20 og 21 – 70 kr.

Ophold for Drengene Peder Pedersen og Ejner Buus, Bilag nr. 38, 39 og 40 – 222 kr. 82 øre.

For Drengene Peder og Ejner Buus's Rejser, Bilag nr. 54 og 55 – 27 kr. 15 øre.

Alimentationsbidrag fra Lars P. Pedersen 80 kr.

Igen fra kommunens korrespondance:

Til Bøgildgaard Institut af 30/12 92. – ”Tilsendt Forstander Bojsen ifølge Regning 100 Kr. 90 for Drengen Sophus Ejner Buus's samt Peder Pedersens Ophold paa Instituttet fra 1 Juli 1892 til 1 Januar 1893. Kvittering udbedes.”

17 Januar 1893 – Afsendte Breve - S:T. Kgl. Stiftamt Aalborg – ”Man tillader sig herved ærbødigt at anmode Det høje Stiftamt om behageligst at ville anviser til Udbetaling paa Aalborg Amtsstue det Ellidshøj Svenstrup Kommune ved Amtets Skrivelse af 7 Juni 1892 tilstaaede ½ Bidrag af Amtsfattigkassen for Drengene Sophus Ejner Buus samt Peder Pedersens Ophold paa Bøgildgaards Institut i Tidsrummet fra 17 Marts 1892 til 31 December samme Aar, i alt 173 Kr. 90 Øre deraf Betalt af Ejners Fader Jens Buus 22 Kr. Rest 151 Kr. 90 Øre hvoraf ½ Del udgjør = Kr. 75,95 Ører. See vedlagte Bilag som efter Afbenyttelsen bedes behagelig tilbagesendt, P. S. V. Ærb. Johannes Christensen”

2/8 1893 Afsendte Breve No. 61 Stiftamtet Aalborg - ”Man tillader sig herved ærb. at andrage om Amtet paa de Drengen Peder Pedersen i Henhold til vedlagte Resolution er anbragt paa Bøgildgaards Institut for Kommunes Regning for 125 Kr. aarlig at Alimentationsbidraget i Henhold til For. af 12 April 1892 maa forblive indtil Drengens fyldte 18 Aar eller eventuel indtil han kan forsørge sig selv, P. S. V. Johannes Christensen”

Afsendte Breve 1894, 25/2 No. 46 – ”Fuldmagt tilstillet Institutforstander Nikolaj Bojsen Bøgildgaard til Udøvelse af Værgemaal med Drengen Peder Pedersen indtil hans fyldte 18 Aar.”

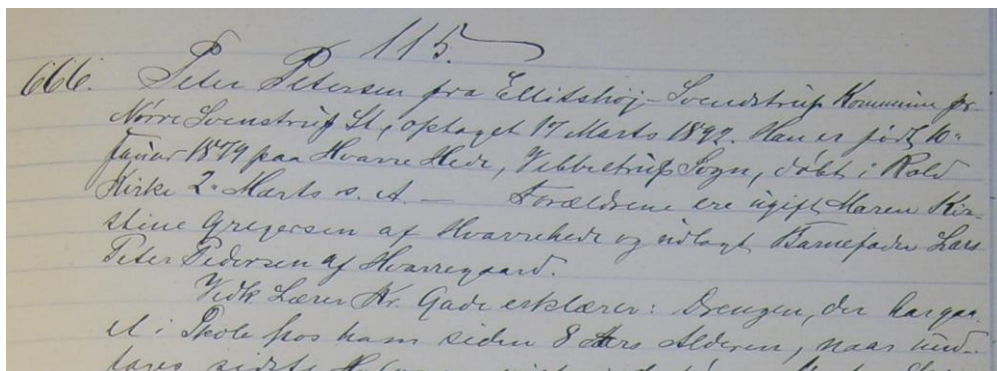
Følgende er fra Ellidshøj-Svenstrup kommunes forhandlings Protokol 1896 – 1900:

6/7 1896 No. 64 – ”Skrivelse fra Herredskontoret i Terndrup om hvorvidt Arrestanten Peder Pedersen anerkjendes forsørgelsesberettiget i Ellidshøj Svenstrup Kommune og om hvorvidt han er under Forsørgelse i Kommunen og hvori denne Forsørgelse bestaaer – han anerkjendes

forsørgelsesberettiget her men er ikke under Fattigforsørgelse men han var tidligere været anbragt paa Bøgildgaards institut af Kommunen.”

”Skr. fra Herredsfogden I Terndrup om hvorvidt Sogneraadet vil refundere Udgifterne for nogle Klædningsgjenstande til Drengen Peder Pedersen naar han kommer ud af Arresten og at Herredsfogden har faaet ham anbragt i Tjeneste hos Gaardejer Niels Jensen Juul i Skibsted – vedtoges.”

Nu var Peder Pedersen kommet i vanskeligheder. Han havde forladt Bøgildgaard, men var blevet taget for tyveri og sat i fængsel medens hans sag var for retten. I drengehjemmet Bøgildgaards arkiv har jeg fundet følgende beskrivelse af Peder Pedersens levned, som giver et godt billede af Peder.

Bøgildgård SOC 1 – 57 Stambog fol. 115 – et udsnit af den originale tekst ses her til venstre.

”Elev nr. 666. Peder Pedersen fra Ellitshøj-Svenstrup Kommune pr. Nørre

Svenstrup St., optaget 17 Marts 1892. Han er født 10 Januar 1879 paa Hvarre Hede, Vebbestrup sogn, døbt i Rold Kirke 2 marts s. A. – Forældrene ere ugift Maren Kirstine Gregersen og Hvarrehede og udlagt Barnefader Lars Peder Pedersen af Hvarregaard.

Vedk. Lærer K. Gade erklærer: Drengen, der har gaaet i Skole hos ham siden 8 Aars Alderen, naar undtages sidste Halvaar, viste i de første 1½ Aar Skulkerier og bortløb fra Plejehjemmet, men da han derefter kom i et nyt Plejehjem, var hans Opførsel i Skolen i ca. 3 Aar aldeles tilfredsstillende. Desværre fik han igen en ny Pleje, hvorfra han straks bortløb og strejfede om som Vagabond. Han flygtede endelig til sit gamle Plejehjem, som havde formaaet at fremkalde god Opførsel hos ham. Under sin Vagabondering har han gjort sig skyldig i Smaarapserier og Uærligheder. Hans gode Opførsel i de nævnte 3 Aar giver nogen Grund til at antage, at Drengen ingenlunde er nogen fordærvet Natur.

”30 April 1892. Vidnesbyrd. Har et stille Væsen, men vil bortløbe og viser Hang til Uærlighed og Drivari.”

”30 April 1893: Han udvikler sig i god Retning og viser mere Livlighed og Opvakteth end før. I Skolen holder han sig dog noget tilbage.”

”1. April 1894. Konfirmeret, paafølgende 30. April anbragt i Tjeneste hos Gdr. P. M. Christensen, Dalbygaard pr Silkeborg.”

”Han er lille af Vækst, men skikkelig og ret dygtig. Han bortløbe nogle Gange, men synes nu at have faaet Bugt med Løbenykkerne”

”13/8 95. Straks efter Pinse var han her. Han tjener endnu hos P. M. Christensen. Han foregav at have lov af Husbonden til at gøre Besøg her; men det viste sig ved Brev fra denne, at han er bortløbet. Han lovede mig dog at gaa hjem igen, men holdt det ikke. Jeg anholdt ham i Kiellerup, han var her nu nogle Dag, og vi bleve atter enige om, ham skulde gaa hjem, hvad han ogsaa denne gang gjorde, men saa Lejlighed til paa Veien at rapse et Lommeuhr. Hans Husbonde opdagede hans Forseelse, og Sagen blev ordnet i Mindelighed mod Erstatning for, hvad Skade uhret havde taget.

Han bortløb atter af sin Tjeneste. Da Husbonden havde glemt hans Søndagstøi, havde Peder forsynet sig med Tøi af sine Medtjeneres. Han kom til sin Hjemegn, jeg skrev efter ham, og 8de Septbr. 1895 kom han hertil under Ledsagelse. Da Husbonden ikke ønskede ham igen, forblev han her til 1st Octobr. 95, da han anbragtes i Tjeneste hos Gdr. Jens Nielsen, Vedhoved pr. Viborg.

Hans skal til 1st Novbr. 96 have en Løn af 75 Kr., hvoraf 5 Kr. i Vilkaar, og Syning og Vask”

”22/7 96. Hos Jens Nielsen var han til lidt før Pinse da han bortløbe, og jeg fik en Tid efter Meddelelse fra Hellum Hindsted Herredskontor pr. Terndrup om, at han var Fængslet og sigtet for Ildspaaættelse og Tyveri.”

”13/1 99. 13 Juni 98 kom han her fra Vridsløselille Fængsel. Han gjorde et godt Indtryk. Jeg skaffede ham Tjeneste hos Gdr. Th. J. Knudsen, Tranholm, Nørre Snede.”

”17. Juli 1902 paa en Rejse traf jeg ham i Nærheden af Glenstrup ved Hobro, hvor han tjente. Han saa glad og fornøjet ud.”

Det ses af Bøgildgårds beskrivelse at Peder Pedersen har siddet i Vridsløselille statsfængsel. Her til højre ses hans side fra stambogen, hvor der også er forsøgt tegnet et portræt af ham;

I stambogen fra Vridsløselille statsfængsel står der:

Peder Pedersen Hvarre Hede - Doms Nr. 12325 Fange Nr. 393. - Indsat til Forbedringshus-arbejde paa 2/3 Aar. Ifølge Dom i 1ste Instants Hornum Herreds af 6 December 1897 - Afleveret til Straffeanstalten 12 December 1897. Fra Nibe ca. 14 Dage Arrest. - Straffetiden udløber den 12 Juni 1898. Afgaaet den 11 Juni 1898 Kl. 5

Højde 59½ (155 cm) - Lemmer:

Spinkle - Øjne: blaa - Ansigtsfarve: bleg

Figur (?) - Haar: lyst - Næse: alm. - Taler: dansk.

Særdeles kjendemerke: Hjulbenet, Ar i Hovedet.

Fødested: Vebbestrup sogn, Aalborg amt

Forsørgelsessted: Siem, Thorup

Kommune Aalborg Amt

Sidste Opholdssted: Svenstrup Sogn, Aalborg Amt.

Næringsvej: Tjenestekarl

Alder: 18 Aar født 10/1 1879

Religion: Folkekirken - konfirmeret: Ja

Kan læse: Ja - Kan skrive: Ja

Er ugift og har ingen Børn.

Sundhedstilstand ved ankomsten: god:

Peder Pedersen, Hvarre Hede.
Doms Nr. 12325 Fange Nr. 393. Rec. Nr.

indsat til Forbedringshus-Arbejde paa $\frac{2}{3}$ Aar, ifølge Dom i 1ste Instants Hornum Herreds af 6 December 1897.
— — 2den —
— — 3die —
afleveret til Straffeanstalten den 12 December 1897 fra Nibe ca. 14 Dage Arrest.
Straffetiden udløber den 12 Juni 1898. afgaaet den 11 Juni 1898 Kl. 5.

Højde 59½	Figur	Værnepligtig eller Seindrulleret.
Lemmer Spinkle	Haar lyst	
Øjne blaa	Næse alm.	
Ansigtsfarve bleg	Taler dansk	
Særdeles Kjendemerke: Hjulbenet, Ar i Hovedet		

Fødested: Vebbestrup Sogn, Aalborg Amt. Tidligere Straffe: 1) 4 Mds. sædv. Fangsk. Tyveri 1895 2) 4 x 5 V. og Br. Tyveri 1897 3) 6 x 5 V og Br. Tyveri 1897.
Forsørgelsessted: Siem, Thorup, Kommune Aalborg Amt.
Sidste Opholdssted: Svenstrup Sogn, Aalborg Amt.
Næringsvej: Tjenestekarl.
Alder: 18 Aar født 10/1 1879.
Religion: Folkekirken, konfirmeret Ja.
Kan læse: Ja kan skrive: Ja.
Er ugift, har ingen Børn, er separeret.
Sundhedstilstanden ved Ankomsten: god.

Medbragt af Penge eller Dokumenter: 140 kr. Forbrydelsen, hvorfor Fangen er inddømt: Tyveri § 231 f.

Oplysninger om Fangens foregaaende Levnet:
Uagtet Moder lever og er paa Ellidshøj Fælledgaard. Har 1 Hustru og 1 Hvaldebrøder. Sygdom hos Moderen til sit 3 Aar, derefter, Paa for Sogndals Rydning til sit 12 Aar, derefter paa Bøjelsgaard til sin fjerntstaaende. Efter Konfirmationen gik ind som Løjtnant i 1897. Den 19 November 1897 skulde han paa en Alarmskole i Hvidovre, Paa, at der skulde tilmeldes til 15 Aar og en Alarmskole i Hvidovre.

Tidligere straffe; 1) 4 Mds. sædv. Fangsk. Tyveri 1895 2) 4 x 5 V. og Br. Tyveri 1897 3) 6 x 5 V og Br. Tyveri 1897.

Forbrydelsen, hvorfor Fangen er inddømt: Tyveri § 231 f

”Oplysninger om Fangens foregaaende Levnet:

Uægte. Moder lever og er paa Ellitshøj Fattiggaard. Har 1 Helsøster og 1 Halvbroder. Hjemme hos Moderen til sit 3. Aar, derefter i Pleje paa Sognets Regning til sit 12 Aar, derefter paa Bøggildgaard til Konfirmationen. Efter Konfirmationen tjent som Dreng og Karl. Den 13 November 1897 stjal han fra en Medtjener 5 Kr. i rede Penge, et par Manchetknapper til 15 Øre og en værdiløs Uhrkæde Ligelydig”

I det følgende kan du læse en del af Peder Pedersens livsforløb. Den del der bragte ham i Vridsløselille statsfængsel. Det er et uddrag af Hellum herreds politiprotokol:. Der var lignende sager ved Hornum herreds ting og Løgstør Slet herreds ting. Men det vil føre for vidt også at komme ind på dem. I uddragene hører vi om Peder Pedersens forbrydelser, men vi hører også om hvordan han har turet rundt fra by til by, dels på sine ben og dels ved at få et lift af diverse køretøjer:.

Aar 1896 den 4de Juni Eftermiddag Kl. 5 blev Hellum Hindsted Herreders Politiret sat paa Rold Kro af Herredsfogden i Overværelse af undertegnede Vidner.....Dommeren freml. til Følge: I en Gaars Efterm. med Posten modtaget Indberetning dateret 1 ds. fra Sognefoged Chr. Sørensen i Rold ang. Ilden afsendt fra Rold Mandag Aften Retten synede Brandstedet, der beskrives saaledes: Den Mose, hvori Ilden har været og endnu er, strækker sig fra Vest til Øst.....Retten havde derefter begivet sig til det ommeldte af Peder Smeds Kone beboede lille Hus. Det viste sig at Konen var syg og sengeliggende efter en Barselaffære, og at Hjemmet der var saa lille og fattigt, at det ikke var muligt at føre Protokollen. – Konen var derefter af Dommeren i Vidners Overværelse afæsket Forklaring som hun afgav som følger: Hendes Navn er Christine Christensen, 41 Aar gl. Hun er gift med Arbmd. Lars Peder Pedersen, der tjener som Røgter paa Visborggaard. Hun beboer Huset alene tilligemed sin med Manden samavlede tre smaa Børn. I Tirsdags fødte hun et dødfødt Barn, af hvilken Grund hun endnu er sengeliggende – Aftvige Fredag Aften den 29 f. M. fik hun Besøg af en ung Knægt, der sagde, at han var 15 á 16 Aar gl., hvad ogsaa kunde passe med Hans Udseende, og som fortalte, at han ere Søn af hendes Mand, i det hun godt ved, at hendes Mand udenfor Ægteskabet i sin Tid har avlet en Søn og en Datter. Drengen kaldte sig Peder og opgav, at han den foregaaende Torsdag Aften havde ligget hos Christen Smeds i Rold, hvis Hustru er Søster til hendes Mand, og at han om Onsdagen den 27 f. M. havde ligget i Hobro – Hun tilføjede at hun, der, i øvrigt aldrig har været i Hobro, senere havde erfaret, af hvem kan hun ikke erindre, at det Sted, hvor han havde tilbragt den ommeldte Nat i Hobro, havde han nemmelig forladt uden af betale. Drengen kaldte sig som sagt Peder, hvad hans Efternavn er ved hun ikke – Han var lille af Væxt, var iført Jakke Vest og Benklæder af graaligt Tøj, Strømper og Lædersko paa Fødderne og en graa Hat paa Hovedet. Han sagde at han havde Tjeneste paa en Gaard en Mile vej Syd for Hobro; om han nævnte Gaardens Navn, ved hun ikke, i et hvert Fald har hun glemt det – Hun har aldrig før set Drengen, men da hun som sagt vidste at hendes Mand havde disse to Børn gik hun ud fra, at hans Udsagn var rigtig og modtog Drengen vel efter sine fattige Omstændigheder. Drengen havde imidlertid vist sig i høj Grad uvorn. Samme Aften (Fredagen) da han kom til hende, tog han nogle i Huset værende Tændstikker og stak Ild i Lyngen i den nærliggende Mose. Han blev hos hende om Lørdagen og havde da atter den Dag om Aften stukket Ild paa Lyngen, og da hun Søndag Morgen stod op, brændte det i Mosen, skjønt hun om Lørdag Aften forment at have faaet denne ny paasatte Ild slukket. hun sagde da til Drengen, at han under hendes Fraværelse skulde sørge for at faae Ilden fuldstændig slukket, men i Stedet derfor havde det vist sig, at Drengen havde benyttet hendes Fraværelse til at stikke Ild paa tre forskellige Steder i Mosen, hvorefter han var løbet bort Kl. 10½ om Formiddagen, efter hvad hun har erfaret Øst paa ad Hesselholt til, uden at hun ved hvor han er gaaet hen. Mere eller Andet havde bemeldte Kone ikke kunnet forklare.

13 Juni 1896 -Efter at han opholdt sig nogen Tid paa Bøggildgaard blev han derfra den 1 Octbr. 1895 anbragt hos Gmd. Jens Nielsen Vedhoved pr. Viborg, og opholdt han sig der til

den 25 f. M. (2den Pintsedag) da han om Eftermiddagen løb bort, idet han siger, at grunden dertil ikke var den, at han havde begaaet nogen Ulovligheder, men han havde i Hidsighed kastet en Tinske i Hovedet paa Pigen Susanne Marie idet at denne Pige stadig var paa Nakken af ham, og da Pigen løb ind til Mandens Broder, og vilde have denne til at ”tærskes” paa Anholdte, løb han bort af Frygt for Prygl. – Han løb derefter ad Viborg til, hvor til han kom i løbet af Aftenen, og opholdt han sig om Natten i en Stak af Tang og deslige, der var fisket op af Vandet, og som stod udenfor Byen – Han havde ikke en Skilling i Lommen, og den næste dags Morgen (Tirsdag den 26de) han antager henimod 7, begav han sig ad Hobro til tiggende Føden paa Vejen, og sent paa Efterm. eller om Aftenen kom han til en Herregaard, der hedder Thjele – Han var ikke inde paa Gaarden, men tilbragte Natten i en Halmstak udenfor Gaarden, og den næste Morgen (den 27de), han antager ligel. Kl. henad 7 gik han videre ad Hobro til, stadig tiggende Føden, og henad Middagstid naaede han denne By, hvor han til en ham ubekjendt Dreng, som han traf paa Gaden ved Torvet for 1 Kr., som han strax fik betalt, solgte et gammelt Lommeuhr, som han ejede og var i Besiddelse af, idet han havde erhvervet sig dette i sin sidste Tjeneste – Af den saaledes erhvervede Krone brugte han 40 Ører til noget Hvedebrød, som han fortærede, hvorefter han gik ind i Landmandshotellet i Hobro, hvor han indfandt sig ved Aftenstid henimod 8, og indlogerede sig og tilbragte Natten der. – Om Aftenen rekvirerede han noget at spise, og var han for sig selv om Natten, i et ham anvist Værelse i Stueetagen til Gaarden. Han var endnu i besiddelse af de resterende 60 Ører. Fredagen (d. 28de) noget op paa Morgen sprang han imidlertid ud af Kammervinduet og undløb hemmelig fra Hotellet, for derved at undgaae at betale hvad han skyldte. – Han fik da kjørende med en Mælkekudsk til Vebstrup, hvorfra han gik til Rold, hvor han samme Dags Efterm. (28de f.M.) ankom til Rold, hvor han opsøgte sin Fæder, Christian Smeds Kone. Hos hende, hvem han stak nogle Løgne ud, fik han saa noget at leve af, og foregav han, at han skulde med Toget nordpaa ad Svendstrup til, men han kom igjen, sigende, at han var kommen for sent til Toget, blev han saa hos Fæderen om Natten, indtil Fredag Morgen den 29de, da han om Morgen Kl. mellem 8 og 9 fra Rold begav sig til sin Fæders nuværende Kone, der boer ved Mylenberg – Han angav sig for hende, hvem han var og fik at vide, at hans Fæder tjente paa Visborggaard, og Opholdt han sig hos Stedmoderen, der boede ene i Huset sammen med tre eller fire smaa Børn, og som var.....

”Han løb derefter ad Vive til, men paa Vejen dertil kom han gj. Arden Mark og fra et derværende Hus, hvor der ingen var Hjemme, stjal han et Uhr og en Mundharmonika. I Modsætning til, hvad der af Betjenten er forklaret siger han, at Indgangsdøren til Huset stod aaben, og han gik ind i Stuen for at bede om noget at drikke, men han traf ingen tilstede. – Paa Bordet laae et Lommeuhr med vedh. Kjæde. – Uhret var et glt. Tombakuhr til at trække op ved Halsen, og stjal han dette Uhr og tillige stjal han en Mundharpe, der var af rødt Træ dobbelttonet og med Blikbeslag; han antager, at den havde kost et Halvt hundrede Øre, hvilken ligl. laae paa Bordet.....Derfra gik han dels værts og dels ad Vejen til Vive, hvor han ankom hen paa Eftermiddagen. Han siger, at han ikke havde levet af andet end lidt Mad, han havde faaet af Stedmoderen og saa noget Drikke, som han havde faaet paa Vejen. – Da han var ankommen til Vive, gjorde han Indbrud i en Boutik.....I Boutikken tog han af noget Tobak, der laae i en Kasse i Vindues Karmen to Haandfulde Tobak, som han puttede i sin Frakkelomme, og af Pengeskuffen stjal han af derværende Smaapenge, saa mange som han i en Fart kunde saa og har det senere vist sig, at være 81 Øre.....Han begav sig derefter Søndag Aften til Hadsund, hvor han købte noget Hvedebrød, som han spiste, og derfra gik han til Visborggaard, hvor han jo vidste Fæderen tjente. Fæderen var gaaet i Seng, og han henvendte sig da til en Karl, som førte ham ind til Fæderen Under sin Samtale med Fæderen bildte han denne en Deel Løgne om sine Forhold ind for at gjøre Fæderen troeskyldig og er det rigtigt hvad Fæderen i saa Henseende har forklaret, hvilken Forklaring foreholdtes ham. Paa Visborggaard blev han hele Mandagen den 1 ds. til Tirsdag Middag den 2 ds. – Fæderen, hvem han havde foregivet at han vilde begive sig til Arden, og han havde foræret ham 50 Øre, ikke som af Fæderen opgivet 75 Øre, fulgte ham Tirsdag Middag paa Vej og viste ham Vejen ad Arden til, men Ank. gik ikke ad Arden til, men til Hadsund, hvor han opholdt sig ved Havnen og saadanne Steder – Under sit Ophold paa Visborggaard byttede han Tobakspibe med Fæderen, dog undtagen Spidsen. – Han forevistes den med Rapport IV fulgte Pibe, og erkjender han, at det var

den Pibe, han gav Faderen i Bytte, og forespurgt, hvor han har faaet denne Pibe fra maa han nu erkjende, at den har han stjaalet, medens han opholdt sig hos sin Faster i et Hus tæt ved hans Fasters, og stjal han Piben. forinden han var kommet ind til sin Faster – Piben laae paa en Kiste indenfor Døren i et Hus, hvor han henvendte sig for at faae at vide, hvor Fasteren boede, og det var førend der endnu kom nogen tilstede, at han benyttede Lejligheden. Af de i Arden By om Søndagen stjaalne Effekter forærede han sin Fader Kjæden, og Mundharpen gav han en Dreng, som han under det Ophold Tirsdag Efterm. i Hadsund traf der – Den Pibe, han tilbyttede sig fra sin Fader, har han senere bortkastet”.....”Da han Tirsdag Efterm. den 2 ds. havde opholdt sig paa denne Maade en Tid i Hadsund begav han sig nord paa og om Aftenen Kl. var da ikkuns over 10, kom han til Vraa Mølle, hvor han talte med en Tjenestedreng, hvem han spurgte om hvor langt der ere til Arden – Han kan godt erindre, at han spurgte nævnte Dreng om han om Natten laae alene i Kammeret, men vil Ank. ikke med dette Spm. have forbunden nogen forbryderisk Tanke, da han forlod Drengen, gik han bag om Gaarden og ind i Kostalden, hvor han lagde sig til at sove – Han vaagnede om Natten, han antager Kl. ca. 3, idet han siger, at han var kommet til at fryse, fordi han i Kostalden laae lige indenfor en Dør, og begav han sig nu ud af Kostalden og over Gaarden udi Hestestalden, hvor han troede det var varmere – Det var fuldst. lyst, og da han kom ind i Hestestalden, saae han Døren til Karlekammeret staae aaben, og gik han da derind, hvor han saae tre Karle ligge og sove – Han stjal da her et mindre Sølvcylinder uhr til at trække op med en Nøgle, saavidt han erindrer herfra – Ved Uhret hang en Kjæde – Han undersøgte derefter de i Kammeret af de sovende aftagne Benklæder og fra en Benklæde lomme stjal han en Pung med Messinglaas paa begge Sider med to Rum i den ene Side og to i den anden Side, og var der over 1 Kr. i denne Pung, men nøjagtig Beløbet ved han ikke, og fra en anden Benklædelomme tog han en Portemonnaie, der var gl. lille og uden Laas, og sammenholdt med en Snor, inddelt vistnok i tre Rum, og siger han, at der i denne Pung kun var en Femøre. Fra det tredje Par Benklæder tog han en gl. Portemonnaie hvor af han udtog nogle Penge, hvor mange lagde han ikke Mærke til og lagde Portemonnaien tilbage i Benklæderne igjen – Han siger, at da han kom til Vraa Mølle var han i Besiddelse af 30 Øre, og at han, derefter begav sig til Arden St. efter Tyveriet i Vraa Mølle ved sin Ankomst til St. var i Besiddelse af henimod 3 Kr. saa udbyttet af hans Tyveri i Møllen, hvad Kontanter angaaer, har udgjort 2½ Krone.....Han kom til Arden St. , saaledes at han med det første Tog, der gik nord paa kunde tage og tog til Aalborg dette skete Onsdag den 3die ds. – I Aalborg opholdt han sig fra onsdag den 3die ds., Torsdag den 4 ds, Fredag den 5 ds, indtil Lørdag den 6te ds. – Da han kom til Aalborg, var han i Besiddelse af henimod 1 Kr. 50 Øre, og den første dag gik han og drev om i Byen, og om Natten laae han paa Landmandshotellet, i det han købte sig noget Hvedebrød for de Penge, han var i Besiddelse af, og betalte han sit Logie med 1 Kr., saaledes at han Torsdag Morgen ikkun var i Besiddelse af 15 Øre, som han forbrugte i Løbet af Torsdag Form., hvorefter han om Efterm. pantsatte det i Vraa stjaalne Uhr hos en Pantelaaner i Lille Nygade – Han fik 3 Kr. og Laaneseddelen har han revet i Stykker – Han siger at han pantsatte Uhret under sit eget Navn Peder Pedersen fra Svendstrup.og Lørdag Morgen tidlig begav han sig tilfods fra Aalborg til Nibe, tiggende Føden paa Vejen, og ankom han til Nibe Lørdag Eftermiddag og besad han endnu da de 1 Kr. 50 Øre – Han tilbragte Natten mellem Lørdag og Søndag den 7 ds. i noget Hø i en Lade inde i Byen, hvor han fik lov til at ligge af en Karl, hvem han fortalte, at han fra Aalborg havde trukket til Nibe med nogle Køer og skulde tilbage til Aalborg dagen efter. – I Nibe havde han kun brugt 15 Øre og han forlod Nibe Søndag Form. Kl. 10 og begav sig ad Løgstør til, men han naaede ikke Løgstør, men laae om Natten i en Gaards Lade, hvortil han skaffede sig Adgang ved at krybe ind ad en Luge, han troer nok, at Gaarden laa i Halkjær, og begav han sig saa om Mandagen den 8de ds. til Løgstør, men her var han kun ganske kort, hvorefter han begav sig ad Hobro til, idet han tilbragte Natten mellem Mandag og Tirsdag den 9de ds. i en Lade – Om Tirsdag Morgen gik han til Hobro, hvor han siger, at han opholdt sig Tirsdagen den 9de, Onsdagen den 10de og Torsdagen den 11te, idet han tilbragte Nætterne ude i Anleget, og dagen ved Havnepladsen.....op og da han drev om ned ved Havnen, saae han en Person at være i Bad, og gik han da ud af Badehusbroen og lukkede Badedøren op, idet Døren vel var lukket til, men ikke lukket af, og undersøgt han den Badendes Benklædelommer og fandt i denne en Pung, som han

tilegnede sig og bortfjernede sig med. Pungen var rød med Klap paa Siden og en Indretning til at skyde fra for at aabne den – I Pungen var 1 Kr. 55 Øre samt en Deel Frimærker – Han tog Pengene ud og kastede Pungen med Frimærkerne i ude i Skoven tæt ved et Badehotel – Han tilbragte derefter Torsdag Nat i Skoven idet han benyttede de stjaalne Penge til at købe sig Fødevarer for og Fredag Morgen Kl. 4 gik han fra Hobro af Hadsund til – Da han kom til en Samling Gaarde, som han senere har erfaret hedder Østergaarde, gik han i gaar Fredag den 12te Kl. var godt 6 om Morgenen ind i et af disse Huse for at faae noget at spise – der var imidlertid ingen hjemme hvad han senere har erfaret, og han formodede det den Gang, da han bankede paa Døren og ingen svarede ham. – Det var paa Køkkendøren, han bankede, og den var aflaaet, og da han nu saaledes fik Formeeningen for, at der ingen var hjemme besluttede han sig til at benytte Lejligheden til at stjæle – Han krøb da gjennem et aabentstaaende Vindue ind i Stuen og af Forsigtigheds Hensyn satte han paa en Dør, der fra Sovekammeret førte til Køkkenet, Krogen paa denne Dør fast i en Haspe, for dermed at sikre sig, hvis nogen under Tyveriet skulde komme, og han undersøgte nu et Hjørneskab i Dagligstuen, idet Nøglen sad i Laasen og fandt han der 6 Kr i 3 Stk. Tokronestykker, som han tilegnede sig, og han begav sig da ud af samme Vindue som han var kommet ind ad og gik til Hadsund, hvor han for de stjaalne Penge købte sig en Straahat (Det var den han havde paa ved sin Anholdelse), idet han forklarer, at han fra Hobro var forsynet med en hvid Hue, hvilken han kastede fra sig i en Tømmerstabel. Foreholdt, at han under sit Ophold hos Moderen og Faderen var bemærket at være iført en lysegraa Filthat, siger han, at da han var i Aalborg, gik han ind til en Buntmager i Klokkestøbergdyden, og der byttede han sin graa Filthat bort og mod at give 35 Øre i Bytte fik han saa den hvide Kaskjet”I Hadsund købte han igaar tillige noget Brød, ligesom han købte en Shagpipe til 50 Øre, og gik han gjennem Thygeslund Skov, idet han vilde ad Arden til – Ved Hadsund talte han med en Mand, der kørte Grus. Da han imidlertid i gaar Eftermiddags ankom til Astrup blev han anholdt og transporteret hertil Opl. vedt.”

Var Peder Pedersen ikke blevet arresteret, så var han nok fortsat rundt i Himmerland og levet af at stjæle.

Det seneste jeg vidste om Peder Pedersen var den notits der stod i beskrivelsen fra Bøgildgaard: ”17. Juli 1902 paa en Rejse traf jeg ham i Nærheden af Glenstrup ved Hobro, hvor han tjente. Han saa glad og fornøjet ud.”

Men Peder Pedersen dukkede op igen. Denne gang i København, hvor jeg takket være Politiets registerblade kom på sporet af ham igen. I disse blade ses at han i 1903 og igen i 1914 og 1915 og senere igen i 1917 og 1919 boede på forskellige adresser i København. Ifølge disse beskrivelser har han ernæret sig som arbejdsmand. Endvidere ses det at han blev gift d. 18. maj 1903 med en pige, Marie Sofie der kom fra Sverige.

Men hvad der videre skete med Peder Pedersen ved jeg ikke for her slutter sporet – han er nok vandret videre.

De enkelte plejebørns skæbne – Niels Peter Andreasen

Det sidste af Christen Jensens plejebørn er Niels Peter Andreasen, der blev født d. 6. juli 1872 i Hæsum i Øster Hornum Sogn. Han blev døbt i Svenstrup kirke d. 26. december samme år. Han var søn af ugifte Christine Knudsen i Hæsum, og til barnefader blev udlagt tjenestekarl Jens Andreasen af Buderupholm.

Det er ved folketællingen i 1880 at jeg første gang stifter bekendtskab med Niels Peter: ”Niels Peter Andreasen, mand, 7 aar, ugift, Lutheraner, født i Øster Hornum, Pleie Barn”

Niels Peter blev konfirmeret i Svenstrup kirke d. 3. oktober 1886, da var han stadig i pleje hos Christen Jensen i Skovhuset.

6. Niels Peter Andreasen
 hos Christen Jensen i Skovhøjt.

Ugifte Kristens Andreasen og Børnefader
 Ugift. Jens Andreasen. Modrene nu gift
 med Møllemand Henrik Rasmussen i Skovhøjt.

Her ses et udsnit af kirkebogen da Niels Peter blev konfirmeret.

Det har ikke været muligt at finde Niels Peter i folketællingen i 1890 eller i andre arkivalier der kunne fortælle om hvor lang tid han var i pleje hos Christen Jensen eller måske andre steder.

Det næste jeg ved om Niels Peter er at han blev gift i Svenstrup kirke d. 9. november 1893 med pigen Larsine Marie Andersen

Niels Peter var på det tidspunkt tjenestekarl på Frederikshøj, og Larsine Marie tjente ligeledes på Frederikshøj. Den ene af forloverne var: "Christen Jensen Husejer paa Frederikshøjs Mark"

Efterfølgende kan vi nu følge familien ved børnenes fødsler og ved folketællingerne.

I 1894 fik de deres første barn, som var datteren Ingeborg Bertine Marie Andreasen der blev født d. 23. juni. Niels Peter er anført som arbejdsmand på Frederikshøj, og ikke uventet er en af fadderne Husmand Christen Jensen.

D. 20. oktober 1895 fik de sønnen Anders Peter Andreasen der blev født i Kirkedal i Svenstrup sogn. Ved denne dåb er både Christen og Ingeborg faddere.

Niels Peter og hans kone havde efterhånden fået to børn, men alligevel var der plads til et plejebarn og måske flere. Det ses af en skrivelse der blev behandlet på Sognerådsmødet d. 3. marts 1897. Skrivelsens indhold ses her:

No. 20 "Skr. fra Kvinderne i Svenstrup der føre Tilsyn med Plejebørn om at Plejebarnet hos Niels Peter Andreasen i Svenstrup fandtes meget tarvelig med Tøj. Det overdrages til Anders Estrup ordne det med Tøjet og samtidig vedtoges det at anmode Peder Fjellerad om at anskaffe noget Tøj da Barnet fandtes Mangelfuld afleveret"

Men dermed ikke være sagt at barnets tarv som helhed blev tilsidesat. Denne skrivelse er et bevis på at den tidligere omtalte lovgivning om tilsyn med plejebørn blev ført ud i livet.

I 1897 fik de datteren Alvilda Sørine Marie Andreasen der blev født d. 20. oktober.

Det næste barn, sønnen Rikard Konrad Andreasen blev født d. 9. november 1900 i Svenstrup by. Atter var Christen og Ingeborg blandt fadderne.

Niels Peter Andreasen var en driftig mand.

Han var med til at stifte Svenstrup og omegns læseforening d. 1. oktober 1900.

Her til højre ses et udsnit af foreningens protokol, af hvilken der fremgår at Niels Peter var formand for foreningen.

Den 11 December 1900 afholdtes Generalforsamling
 hos Andrii Møller i Svenstrup om følgende
 Mand valgt som Bestyrelsesmedlemmer
 for et Aar fra 1ste Januar 1901
 nemlig
 Formand Tjerslev
 Niels Peter Andreasen Niels Peter Christensen
 Formand
 Som Udvalgte valgte Niels Peter Christensen
 Tjerslev

Her ses familien ved folketællingen i 1901

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Niels P. Andreasen	alt	9/7 72	g	Tolkbr.	Ekstern	
Larsine alt. Andreasen	K.	8/12 67	g	Tolkbr.	Sønnesøst.	
Pauline S. Marie Andreasen	K.	23/9 89		do	Sønnesøst.	
Anders P. Andreasen	alt	20/10 95		do	Sønnesøst.	
Edvard alt. S. Andreasen	K.	20/10 97		do	Sønnesøst.	
Drenge	alt	9/11 1900	0 11	do	Sønnesøst.	

Og igen ved folketællingen i 1906, hvor der er kommet flere børn til og Niels Peter arbejder nu på Nørre Flødal:

Matrik. 15 a 39.	Drenge	M. 1905 9/11 U.	Fils	
Niels Peter Andreasen	M. 1872 9/7 g.	Husfader	Daglej. + Nørre Flødal	
Larsine Marie Andreasen	K. 1867 8/12 g.	Husmoder	Husbestyrerinde	
Ingeborg Andreasen	K. 1897 23/9 U.	Barn.		
Anders Peter Andreasen	M. 1895 20/10 U.	Fils		
Milda Andreasen	K. 1897 20/10 U.	Fils		
Konradine Andreasen	K. 1902 7/8 U.	Fils		
Edvard Andreasen	M. 1905 9/11 U.	Fils		

Ved Konradines Lovises dåb i 1902 var Christen Jensens kone Ingeborg blandt fadderne, og ved sønnen Edvard Konrads dåb i 1905 var det Christen Jensen der var blandt fadderne.

Det sidste barn fik de i 1908. Det var datteren Dagmar Kristine Andreasen der blev født d. 6. september på Svenstrup Mark. Nu var Niels Peter benævnt Husmand.

Her ses familien ved folketællingen i Svenstrup i 1911:

Niels Peter Andreasen, født 9/7 1872, gift, Husfader, Husejer med Landbrug, født i Hæsum.
 Larsine Marie Andreasen, født 8/12 1867, gift, Husmoder, født i Haverslev sogn
 Alvilde Andreasen, født 20/10 1897, ugift, Barn, født i Svenstrup
 Lovise Andreasen, født 21/9 1902, ugift, Barn, født i Svenstrup
 Konrad Andreasen, født 8/7 1905, ugift, Barn, født i Svenstrup
 Dagmar Andreasen, født 6/9 1908, ugift, Barn, født i Svenstrup.

Niels Peter Andreasens kone Larsine Marie døde d. 19. juni 1915 på Frederikshøj Mark. Hun blev begravet på Svenstrup kirkegård d. 23. juni. I kirkebogen står bla. "Gift med Boelsmand Niels Peter Andreasen på Frederikshøj Mark" Hun blev 47 år.

Niels Peter var enkemand i en del år, men han blev gift igen d. 7. juli 1922 i Ellidshøj kirke med husbestyrerinde Hansine Kristiane Jensen.

Niels Peter og Hansine Kristiane findes i folketællingen fra 1930, hvor de bor på matrikel 2 l, som er den del af Frederikshøj Mark. Men hvad der videre skete med Niels Peter og Hansine Kristiane ved jeg ikke, men det er sandsynligt at de blev boende i Svenstrup resten af livet. De døde formodentlig efter 1948, hvor den yngste af Svenstrups kirkebøger findes tilgængelig.

Afslutning

Efter denne gennemgang af de enkelte plejebørn og deres skæbne er det naturligt at spørge om hvilken effekt Christen Jensen og Ingeborg Andersdatter havde haft på børnenes videre liv.

Flere af børnene var i pleje i Skovhuset i mange år. Det i sig selv er selvfølgelig ikke nogen garanti for at de har haft det godt, men når det ses i sammenhæng med at Christen og Ingeborg flere gange optrådte som faddere til plejebørnenes børn, og Christen var forlover ved et af børnenes vielse, iøvrigt sammen med et af de andre plejebørn, så begynder der at vise sig et billede af nogle plejeforældre der var der for deres børn gennem hele livet, og ikke kun når der skulle udbetales penge for at have dem i pleje.

Jacobine Hein, som var et af de første plejebørn fik en datter der også var i pleje hos Christen og Ingeborg. Igen er det ingen garanti for et godt ophold. Men Jacobines datter Amalie Frederikke Hein kom senere i huset som tjenestepige, hvilket må siges at være et frit valg. Amalie forlod Skovhuset men vendte senere tilbage, hvilket ikke var sket hvis hun ikke havde haft det godt i huset.

Endelig er der Peder Pedersen, som gennem hele sit liv var vant til at flygte hvis der var et eller andet der gik skævt. Men ifølge lærer Gade: ”men da han derefter kom i et nyt Plejehjem, var hans Opførsel i Skolen i ca. 3 Aar aldeles tilfredsstillende. Desværre fik han igen en ny Pleje, hvorfra han straks bortløb og strejfede om som Vagabond. Han flygtede endelig til sit gamle Plejehjem, som havde formaaet at fremkalde god Opførsel hos ham.” – nemlig hos Christen og Ingeborg.

Der kunne uden tvivl findes flere forhold som peger i samme retning hvad angår Christen og Ingeborg. Men hvad har peget i modsat retning. Det kan besvares med et ord: ”intet” Der har ikke været tegn på at børnene ikke har haft det godt.

Jeg vil lade dette billede fra 1930 af lærerparret og en flok glade børn fra Øster Vandet skole være afslutningen på denne artikel.

Kurt Dahl